

NUMMER 1
22e jaargang

APRIL 2007 ➤ MARC CHAVANNES OVER 'DE NIEUWE JOURNALIST'
➤ LAUWERSLOOP REVISITED ➤ PLASTIC ZONNECELLEN ➤ HET LATIJNS-
AMERIKA VAN INEKE HOLTWIJK ➤ NEGENTIENDE-EEUWS VINDICAT TER
VERBETERING STUDENTENGEDRAG

Magazine
voor alumni
en relaties

Broerstraat 5

RuG

Wat is úw visie op het ontwikkelen en benutten van human capital?

Postacademische leergang HR-Strateg

U professionalert zich met behulp van state-of-the-art kennis en inzichten tot partner van het management met een strategische toekomstvisie op HRM.

Kerndocent: prof. dr. Rob Vinke

- Stel de dominante thema's vast voor uw HR-beleid
- Ontwikkel een strategisch beleidsplan
- Ontmoet inspirerende sparringspartners

Vraag de brochure aan via

www.academievoormanagement.nl

of bel voor meer informatie 050 - 316 21 15

- Ja**, stuur mij de brochure HR-Strateg
- Bel mij voor een persoonlijk studieadvies

Naam: _____ m/v

Functie: _____

Bedrijf: _____

Adres organisatie: _____

Pc/Plaats: _____

Telefoon: _____ (overdag)

Fax: _____

E-mail: _____

Mogen wij u in de toekomst ook via e-mail op de hoogte houden van ons opleidingsaanbod? ja nee

* doorhalen wat niet van toepassing is

U kunt dit ingevulde formulier faxen naar 050 - 316 23 00 of opsturen naar Academie voor Management, antwoordnummer 7002, 9700 VD Groningen

4

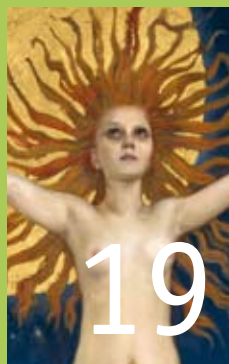
8

12

16

19

22

INHOUD

► 4
Een toverdoos voor de journalistiek

Marc Chavannes leidt studenten op tot multimediale journalisten

► 7
Jong en veelbelovend
EURYI Award voor schizofrenieonderzoek André Aleman

► 8
Lekker luxe sporten
Johan Poppinga nodigt alumni uit voor 'Kleintje Lauwersloop'

► 12
Een Gronings-Maputaanse dialoog
Vruchtbare samenwerking met Mozambikaanse universiteit

► 14
Perspectief op plastic zonnecel
Onderzoek aan goedkope zonne-energie in stroomversnelling

► 16
Straatkinderen, indianen en kindsoldaten
Latijns-Amerika correspondent Ineke Holtwijk is nog lang niet uitverteld

► 19
Akseli Gallen-Kallela
Alumni-arrangement in Groninger Museum

► 21
Alumni online
Digitale RUG-community brengt alumni met elkaar in contact

► 22
Het studentenleven hoort erbij
Pieter Caljé over het Groningse studentenleven in de 19e eeuw

► 6
Zwarts op wit
De rector magnificus mijmert

► 11
Ain Wondre Stad
Margreet Beetsma, televisiepresentatrice

► 13
Column Koen Koch

► 20
Alumni Actief

► 24
Life Long Learning

► 26
Oraties en colofon

► 28
Alumni Achteraf

Foto voorkant
Bommen op het Sportcentrum

► FOTO
MICHEL DE GROOT

REDACTIONEEL

De mens is een sociaal wezen bij uitstek. Daarom zijn netwerken zo belangrijk. U kunt er in dit voorjaarsnummer volop over lezen. De oprichting van een studentenvereniging als Vindicat in 1815 lag er bijvoorbeeld aan de basis van: elkaar gezamenlijk ondersteunen en verheffen. Grote invloed op sociale netwerken hebben de nieuwe media. Tegen deze achtergrond laat Marc Chavannes, hoogleraar journalistiek aan de RUG, zich uit over de rol van de toekomstige journalist als 'informatiebemiddelaar'.

Als gevolg van de mondialisering worden contacten tussen personen, groepen en instanties al maar internationaler. In dit nummer komt de langdurige relatie tussen de RUG en de universiteit te Maputo in Mozambique aan de orde. En Ineke Holtwijk vertelt hoe belangrijk haar netwerk in Latijns-Amerika is voor haar als journalist en auteur. Tot die kennisgeving behoren inmiddels zelfs Indianen die 'tot voor kort' geen enkel contact met de moderne buitenwereld hadden. Natuurlijk onderkent ook de universiteit het belang van netwerken. Daarom worden er, speciaal voor alumni, allerlei activiteiten georganiseerd. U kunt in deze *Broerstraat 5* lezen over een exclusief arrangement voor de expositie van de schilder Akseli Gallen-Kallela. Het Sportcentrum bestaat 40 jaar en viert dat met een feestelijke dag waarop alumni de roemruchte Lauwersloop nog eens dunnetjes kunnen overdoen of, als vanouds, kunnen Bewegen Op Muziek. Oud en nieuw komen samen in de digitale RUG-community, waar u straks oud-studiegenoten en andere alumni overal ter wereld kunt ontmoeten. Tot slot, op donderdag 12 april kunt u uw mede-alumni niet virtueel, maar 'reëel' spreken tijdens de Voorjaardiners. Op vijf verschillende plaatsen in het land kunt u in sfeervolle ambiance twee interessante lezingen volgen onder het genot van een vorstelijk diner!

De redactie
redactieB5@rug.nl

Een toverdoos

Marc Chavannes over 'nieuwe media'

voor de journalistiek

'Ik ben de koning te rijk met de vele weblogs in het Engels, Frans of Spaans'

De nieuwsmedia verkeren in zwaar weer. Kranten kampen met dalende oplagecijfers, de publieke omroep voelt de hete adem van de commerciële in de nek en internet is uitgegroeid tot een geduchte concurrent. Toch ziet hoogleraar journalistiek Marc Chavannes toekomst voor de serieuze journalistiek. Misschien zal de gedrukte krant verdwijnen, maar het internet biedt ongekende mogelijkheden: 'De journalistiek moet zichzelf opnieuw uitvinden.'

Marc Chavannes was nog 'op volle snelheid' in de VS aan het werk, als correspondent van *NRC Handelsblad*, toen hij ruim twee jaar geleden het verzoek kreeg om hoogleraar in Groningen te worden. Daar moest hij wel even over nadenken. 'Het was in de periode na de presidentsverkiezingen bepaald niet saai. Ik hoefde niet zo nodig weg. Maar ik zag ook dat de nieuwsmedia in de VS toen al midden in de storm zaten. Hun gezag was veel scherper gedaald dan hier. Missers werden breed uitgemeten door de concurrent en er waren verdachtmakingen over en weer. Internettoepassingen haalden het vak aan alle kanten in. Dan is de vraag om een opleiding te leiden voor journalisten die dat zware weer in kunnen wel relevant.'

Infotainment

Sinds ruim een jaar combineert Chavannes het hoogleraarschap met een politieke column in *NRC Handelsblad*. Op deze wijze houdt hij voeling met het vak, dat ook in Nederland onder druk staat. Kranten en opiniebladen zien hun oplages en advertentie-inkomsten dalen. Zet die daling door, dan zijn inkrimpingen van redacties en kwaliteitsverlies onvermijdelijk. In de dans om de abonnees en kijkcijfers verdringt infotainment de serieuze berichtgeving. Documentairemakers klagen dat ze steeds minder geld krijgen en naar de nachtelijke uren worden verbannen. Een algehele vervlakking dreigt. Toch zijn er zeker kansen voor de journalistiek, vindt Chavannes. Niet door het nog meer te zoeken in amusement en vermaak, maar door te kiezen voor kwaliteit en vernieuwing: 'Ik geloof in het vak. Serieuze journalistiek levert een wezenlijke bijdrage aan de democratie en neemt mondige burgers serieus.'

Journalistiek kan de zuurstof voor de democratie zijn, maar dan moet het vak zichzelf de komende jaren wel opnieuw uitvinden.'

Virtueel marktplein

Journalisten kunnen niet meer om het virtuele marktplein heen. Internet is dé bron van nieuwsfeiten, in woord, geluid én beeld. De journalist van de toekomst is geen pure nieuwsbrenner meer, maar eerder een informatiebemiddelaar. 'In mijn ideale wereld is de journalist een gespreksleider die actuele ontwikkelingen begeleidt, toelicht en van achtergronden voorziet, in samenspraak met serieuze burgers die zich ook serieus genomen voelen.'

Chavannes heeft grote verwachtingen van de vele weblogs, discussiesites en andere nieuwsbronnen op internet: 'In de VS is er een keur aan weblogs, met soms honderdduizenden lezers per dag, die zich met de publieke zaak bezighouden: Irak, pensioenen, het verzorgingsstelsel. Onder iedere muisklik zitten foto's, films, geluid en teksten. Ook kranten zullen al die mogelijkheden moeten omarmen om bij de burgers aan te sluiten. Misschien moeten ze de krachten wel bundelen met de omroepen: een gezamenlijke site van de *Volkskrant* en de VARA of de VPRO en *NRC Handelsblad*. Waarom niet?'

Betekent dat het einde van de papieren krant? 'Dat is een reële vraag. Als we het goed doen, komt er steeds meer een verschuiving naar digitaal. De uitgever van de *New York Times* voorspelde onlangs dat er over tien jaar geen gedrukte *New York Times* meer zal zijn. Ik word daar niet zenuwachtig van. Zolang we maar het werk kunnen blijven doen dat we moeten doen. Ik heb er zelf geen enkele moeite mee om goed geschreven stukken

JOURNALISTIEK AAN DE RUG

Jaarlijks beginnen 45 masterstudenten aan de twejarige opleiding journalistiek van de RUG. Zij kunnen kiezen uit dagblad- of radio- en televisiejournalistiek. Derdejaars bachelorstudenten kunnen een Inleiding Journalistiek volgen; deze minor is verplicht voor masterstudenten.

Marc Chavannes volgde in 2006 Harry Lockfeer op als hoogleraar 'Journalistiek, in het bijzonder nieuwsgaring, -selectie en -presentatie'. Op 6 februari 2007 hield hij zijn oratie 'iMedia: nieuwe journalistiek, nieuw burgerschap?'

online te lezen. Ik ben de koning te rijk met de vele weblogs in het Engels, Frans of Spaans. Je kunt lezen over de mensen in je eigen wijk, in de rest van het land of op Celebes, zolang de taalgrens het toelaat. Dat is het wonder van die toverdoos die is opengestaan.'

Betrouwbaarheid

Het zwakke punt van de weblogs en burgerjournalistiek is de betrouwbaarheid. Hoe weet de bezoeker wat de waarde is van de vaak subjectieve berichten of nieuwsfilmpjes op YouTube? 'Vertrouwen en gezag moet je opbouwen,' zegt Chavannes. 'Dat geldt voor bloggers net zo als voor oude media. Blundert een krant drie keer op een rij, dan ga je ook twijfelen. Natuurlijk staan filmpjes ongesorteerd op YouTube. Dus moet er een journalistieke weging plaatsvinden. Daar ligt een mooie taak voor de Volkskrant-VARA-site, of hoe ze ook gaan heten.' Zelf merkt hij aan e-mailreacties op zijn wekelijkse politieke column hoe waardevol ideeën van mondige burgers kunnen zijn. 'Sommige lezers weten veel meer dan jij. Ze zijn soms al dertig jaar met een onderwerp bezig. Daar moet je niet zenuwachtig van worden, dat moet je gebruiken!'

Natuurlijk zal ook de digitale journalistiek uiteindelijk betaald moeten worden.

► volg op pagina 6

Stelling: 'Een juridische redenering die bijna klopt is even bruikbaar als een telefoonnummer dat bijna klopt.' *Marilyn Beekhoven van den Boezem, rechtsgeleerdheid, 19 januari 2007*

Prof.dr. Frans Zwarts
rector magnificus

JULIA

“Half of what I say is meaningless,” zong John Lennon in het nummer Julia, toen de wereld aan zijn lippen hing. Veel minder dan vijftig procent resultaat boekte onlangs een aantal architectenbureaus die een ontwerp lieten beoordelen voor het Groninger Forum, het gebouw dat achter een nieuw op te richten oostwand van de Grote Markt komt, op de plaats waar nu nog een parkeergarage staat. Alleen het winnende ontwerp van NL Architects zal meer dan een voetnoot in de Groninger geschiedenis worden. De 85% werk die de overige zes bureaus aan de plannen hebben bijgedragen, heeft weinig of geen betekenis meer.

Wetenschappers presteren gemiddeld ongeveer even goed als deze zeven architectenbureaus samen. De schatting dat tachtig tot negentig procent van alle wetenschappelijke publicaties nergens toe leidt, is afkomstig van Derek de Solla Price, in zijn veelgeciteerde klassieker *Little Science, Big Science*. Onderzoek dat nergens toe leidt, is in zekere zin mislukt. Het is mislukt omdat het de agenda niet bepaalt en – erger nog – van geen enkele betekenis is. Wetenschappelijk onderzoek kan ook

mislukken omdat het helemaal niet eens tot een verslag leidt. Bijvoorbeeld als de hypothese niet is te handhaven of er niets nieuws aan het licht komt. Of het onderzoek mislukt eenvoudigweg omdat de experimentele opzet niet goed bleek te zijn. Of omdat er een statistische fout is gemaakt bij de powerberekeningen. Dat gebeurt nog steeds, het is mij ook wel eens overkomen. Ik had gewoon rotzooi gemaakt. Toch ben je als wetenschapper niet bang voor het mislukken van je onderzoek. Want je gelooft in het pad dat je hebt uitgezet, hoe doornig dat pad ook is. En het kan wel degelijk naar succes leiden. Sommige wetenschappers ontdekken bijvoorbeeld een lijn, waaromheen ze een buitengewoon succesvol onderzoek opzetten. Als je zo’n lijn ontdekt, spring je een gat in de lucht. En ben je – terecht – apetrots, en misschien ook wel een klein beetje opgelucht.

Waarom sprak John Lennon die vijftig procent betekenisloze woorden? Omdat hij met de andere helft zijn Julia hoopte te bereiken.’

► TEKST
EDZARD KROL
► FOTO’S
ELMER SPAARGAREN

► vervolg van pagina 5

Chavannes beseft dat betalen voor sites nu nog niet is ingeburgerd. Maar dat is volgens hem slechts een kwestie van tijd: ‘Het vak moet ook economisch een vernieuwing doormaken. Het is spannend om te zien of goedkopere kwaliteitsproducten op het web mogelijk zijn. Als adverteerders inzien dat muisclicks geld opleveren, kan dat wel eens de redding van de journalistiek betekenen.’

Webwijs

Zijn eigen opleiding journalistiek speelt al in op de revolutionaire vernieuwing van het vak. Chavannes roemt zijn voorganger Harry Lockfeer, die begin dit jaar overleed: ‘Hij wordt nu herdacht als een echte krantenman, maar de opleiding die ik een jaar geleden aantrof, was volledig op de multimediale toekomst voorbereid. En dat was zijn verdienste. Vanaf de eerste dag worden studenten voorbereid op een convergente journalistieke markt. Studenten dagbladjournalistiek staan binnen de kortste keren met een microfoon in de hand, en de studenten radio en tv zitten al

snel een stukje te tikken. Op het einde van de opleiding werken ze samen in de multimedia newsroom en gaan ze met een gemengd ploegje op een onderwerp af.’

Met een academische opleiding hebben deze nieuwe journalisten, volgens Chavannes, een duidelijke voorsprong: ‘Zoals burgers ‘webwijs’ moeten worden – moeten leren wegen wat ze zien – moet een journalist dat in de vergrotende trap. Hij moet gewiekst de juiste informatie selecteren en daarbij goede afwegingen maken. In die nieuwe complexe omgeving betaalt een academische achtergrond zich zeker uit.’

► TEKST GUUS TERMEER
► FOTO MERLIJN DOOMERNIK/HOLLANDSE HOOGTE

VARIA

Adams Appel

Kijkje achter de schermen van de RUG? Bezoek www.adamsappel.nl. Scheepsrecht, moedertaal, brandganzen, gendoping, rijgedrag of marketing... Het kwam allemaal al eens aan de orde in Adams Appel, het tv-programma van de RUG, dat in voor- en najaar wekelijks wordt uitgezonden door TV Noord. Maar ook op de eigen website zijn de zeven minuten durende afleveringen te bekijken. Het zijn er inmiddels honderden, voorzien van achtergrondinformatie. Ook via de videowebsite YouTube en het educatieve kanaal Nederland-e zullen steeds meer Adams Appels te zien zijn. Scholieren, docenten en andere belangstellenden kunnen de laatste series nu ook op dvd bestellen via de website.

EURYI Award voor schizofrenieonderzoek

Jong en veelbelovend

Je bent jong en toch heb je al een daverende staat van dienst. En zo veelbelovend, dat je potentieel kunt uitgroeien tot de beste in je vakgebied, en – niet te vergeten – je hebt een goed onderzoeksplan... Zo iemand is André Aleman (31), adjunct-hoogleraar Cognitieve neuropsychiatrie aan de RUG en verbonden aan het Neuro Imaging Centre van universiteit en UMCG. Aleman was een van de vijf Nederlandse onderzoekers die eind 2006 de Europese EURYI-prijs kregen uitgereikt. De European Young Investigator Award is een onderzoeksprijs van 1,25 miljoen euro, bedoeld om een eigen onderzoeksteam op te starten. Aleman doet onderzoek aan schizofrenie.

Martin was intelligent, maar leed aan schizofrenie: hij had achtervolgingswanen en was ervan overtuigd dat hij gevolgd werd door geheimzinnige infrasone geluidsbundels. Maar over een andere patiënt, die geloofde een atoombom in zijn lichaam te herbergen, was Martin helder: die was duidelijk gek.

‘In het algemeen wordt gedacht dat schizofrenie een cognitieve stoornis is, een mankement van het denken,’ zegt André Aleman. Zelf raakte de psycholoog tijdens zijn onderzoek ervan overtuigd dat schizofrene wanen en hallucinaties juist een emotionele bron hebben. ‘De stemmen die schizofrenen horen, gaan vaak over bedreigende thema’s en ontstaan in stressperiodes,’ aldus Aleman.

Op de buitenwereld komen schizofreniepatiënten vaak vreemd onaangedaan en apathisch over. Maar uit onderzoek blijkt dat schizofreniepatiënten wel degelijk emoties voelen: als je ze vraagt naar hun gevoelens bij films waar nare dingen gebeuren, geven ze beschrijvingen die overeenkomen met die van gezonde mensen. ‘Alleen hebben ze moeite om emoties te verwoorden en te herkennen. Ze voelen zich opgejaagd en geprikkeld, maar weten niet waardoor. Mogelijk veroorzaakt juist die onherkende emotie de hardnekkige gedachtespinsels, en niet andersom’, vermoedt Aleman, die deze theorie de komende vijf jaar verder wil uitbouwen.

Ziekte-inzicht

‘Een sluitstuk voor de theorie is de toepassing op ziekte-inzicht: de vraag of je beseft ziek te zijn.’ Nee, is het antwoord voor wel 70 procent van de schizofrenen, wat een probleem is. Aleman: ‘Het is goed om de schizofrenie zo vroeg mogelijk te erkennen, dan kun je de gevolgen beperken.’ Ook hier luidt de klassieke theorie dat de patiënt geen zelfinzicht heeft omdat hij niet goed kan nadenken. Maar het voorbeeld van Martin geeft al aan dat hij uitstekend snapt dat zijn lotgenoot gestoord is. Dezelfde redeneerkracht op zichzelf toepassen, met veel hogere emotionele inzet, lukt echter niet.

Aleman denkt dat dat komt doordat het contact tussen emotie en bewust redeneren verstoord is. ‘Een frontaal hersengebied, gelegen in het voorhoofd, dat geassocieerd wordt met bewuste beslissingen, staat

niet goed in verbinding met de amygdala, een ouder, diepergelegen hersengebied dat emoties reguleert.’

Om dit te toetsen wil Aleman verbindingen tussen de twee gebieden in kaart brengen. Bij patiënten met en zonder ziekte-inzicht. Ook wil hij met Transcraniële Magnetische Stimulatie (TMS, het gericht beïnvloeden van de hersenen met krachtige magnetische pulsen) het frontale hersengebied actiever maken, waardoor de ratio mogelijk meer grip krijgt op de emotie. Met hetzelfde doel wordt cognitief-emotionele therapie ingezet. Aleman: ‘Gek genoeg blijken ook patiënten zonder ziekte-inzicht in de praktijk vaak toch aan zulke onderzoeken mee te willen werken.’

Uit: NWO-blad *Hypothese*, november 2006

➤ TEKST BRUNO VAN WAYENBURG

➤ FOTO IVAR PEL

Sportcentrum viert feest

Lekker luxe sporten

Drommen alumni kunnen de weg erheen drómen. Wie er niet volleybalde, hockeyde of voetbalde ging er wel heen om te bommen. Het Sportcentrum bestaat veertig jaar. Dat wordt onder meer gevierd met een speciale 'remake' van de Lauwersloop.

Het bestuur is student, de grensrechter is student, de spelers zijn student en de toeschouwers zijn student. Dat geeft zo'n unieke, eigen sfeer. Geweldig.' Johan Poppinga's antwoord op de vraag wat het belang is van een eigen studentensportwereld is meteen een ode aan het jarige Sportcentrum van de RUG. Veertig wordt het dit jaar. Poppinga noemt het liefkozend 'één groot Bobbejaanland. Een grote speeltuin voor twintigers.'

'Aclo', zegt haast iedereen. Dat bekt beter en komt immers haast op hetzelfde neer, want het studentensport-orgaan ACLO, met maar liefst 53 aangesloten studentensportverenigingen, is hoofdgebruiker van het Sportcentrum. Waren lange tijd alleen universitaire studenten daar welkom, sinds 2000 sporten universiteit en Hanzehogeschool gebroederlijk samen. Groningen kan bogen op de grootste studentensportorganisatie van Nederland. Zeventien-

moeten uitleggen dat dat in Groningen hét woord is voor lichten uit, muziek aan en met honderden tegelijk huppelen en springen, kortom 'bewegen-op-muziek'?

Een klimhal, kunstgrasvelden en nog diverse andere uitbreidingen leverden Groningen een sportcomplex op om u tegen te zeggen. Poppinga: 'Als ik dat vergelijk met de burgervereniging Lycurgus, waar ik meisjes-pupillen train, dan moeten die studenten nooit meer zeuren, zo luxe als ze het hebben. Bij Lycurgus verdwijnen voetbalvelden voor goedkope woninkjes.'

Brad Pitt

'Ik ben natuurlijk een oude lul aan het worden,' grinnikt de docent als ter sprake komt hoe hij in de jaren tachtig als een soort Brad Pitt van het Sportcentrum figureerde in 'Mussengang', de populaire soap achterop de

'De studentensportwereld heeft zo'n unieke, eigen sfeer. Geweldig.'

duizend studenten per jaar bedrijven er iets van honderd sporten, in verenigingsverband of tijdens cursussen en algemene uren. Je kunt het zo gek niet bedenken of het kan in Groningen. Wel es gehoord van bootcamp, combat, capoeira of gaelic football?

Luxe

Sportdocent Johan Poppinga (53) maakte een groot deel van de geschiedenis van het Sportcentrum mee. In 1978 kwam hij er werken als 25-jarige net afgestudeerde sportleraar. Hij werd aangenomen voor een uur trampolinespringen en circuittraining, en in de eerste plaats als voetbaltrainer bij G.S.A.V.V. Forward – pikant, want hij voetbalde zelf toen nog bij de Knickerbockers.

Vele generaties studenten kennen Poppinga van de vele sporten die hij gaf. En nog geeft. Zwemmen, voetballen, klimmen, circuittraining. En niet te vergeten bommen. Welke student heeft aan pa en ma thuis niet

Universiteitskrant. Johnny Fokkema heette hij in de strip.

Nu, na al die jaren, vertoont het lijf wel sporen van artrose. Geen wonder. 'De eerste twintig jaar gaf ik wekelijks wel veertien, vijftien uur praktijk in de week. Daarnaast leefde ik er nooit naar.'

Poppinga hield niet van dat slappe: 'Ik heb er nooit van gehouden alleen maar met de stem te begeleiden. Bij bommen drie keer inzetten en er dan tussen door lopen te klappen, dat is niet mijn stijl. Jij bent de aangever. Als jij niks doet, doet de groep ook niks.'

Intensief meedoen hoort bij het vak van studenteninstructeur. 'Veel van mijn collega's doen het net zo. De student wil ook zien wie hij voor de groep heeft en wat de docent wel of niet kan. Dus ga je bij de klimcursus met je veertigpluslijf die muur weer op, ook als test voor jezelf. Kan ik het nog een beetje? En bij voetbaltrainingen doe je mee. Als er elf man zijn en je doet een partijtje, zes tegen zes,

Johan Poppinga

ben jij de twaalfde man. Voor allemaal van die snotjongens wil je je vervolgens ook nog niet laten kennen.' Veel collega's van toen zijn trouwens nog behoorlijk fit, tekent Poppinga aan.

Jubileum-sportdag

Wie de oude gezichten terug wil zien, noteert 23 juni a.s. in de agenda. Die dag zijn alumni van harte welkom op het jubilerende Sportcentrum. Poppinga is druk bezig met de organisatie van een bom-special, ook voor oud-studenten. Met alle bom-coryfeeën uit het verleden. 'Van Bettina Claassen, tot Marjan Specker, Jur Raatjes, Karin Kienhuis en Hans Müller, al deze instructeurs worden uitgenodigd.' Hoofdmoot van de 23e juni wordt een zogenoemde 'Kleintje Lauwersloop', een kopie van de populaire studentenestafetloop die tussen 1980 en 2000 jaarlijks werd gelopen. Liep de echte Lauwersloop van Leeuwarden naar Groningen, 'Kleintje' behelst zeventig kilometer door Noord-Groningen, met ploegen van tien personen.

Poppinga: "Teamgenoten van een voetbalteam, van een volleybalteam, een waterpolo-team of bewoners van een studentenhuus, ik hoop dat men weer probeert om met elkaar in contact te komen. Zo van: "Wij gaan met zijn tien een dagje Groningen doen." Ik ben

nieuwsgierig of mensen die vroeger soms wel twee, drie keer in de week naar het Sportcentrum kwamen en dat vijf, zes jaar lang, zin hebben weer eens bij ons te komen kijken.' Lopers komen door het prachtige Reitdiepdal, langs het gemaal Electra en de net gerestoreerde Allersmaborg, die deze zomer opengaat als ontmoetingscentrum voor oud-studenten.

Poppinga: 'Je hebt zat studenten die nooit verder zijn geweest dan de Poelestraat, de Grote Markt, Zernike en weer terug. Die weten helemaal niet hoe Noord-Groningen eruit ziet.'

➤ TEKST ELLIS ELLENBROEK

➤ FOTO'S ELMER SPAARGAREN

DOE MEE OP 23 JUNI 2007

KLEINTJE LAUWERSLOOP EN BOM-SPECIAL

Alumni, studenten, medewerkers en personeel van de RUG en de Hanzehogeschool kunnen op 23 juni a.s. meedoen met een 'Kleintje Lauwersloop' en een spectaculaire BOM-special. 's Avonds wordt de dag feestelijke afgesloten met een spetterend feest waar o.a. Rooie Rinus en Pé Daalemmer hun opwachting maken.

De loop begint om 10.00 uur op het Sportcentrum te Groningen, Blauwborgje 16. Deelnemende ploegen bestaan uit tien personen. Samen leggen zij 70 km door Noord-Groningen af. Er kunnen max. 60 ploegen meedoen, dus snel reageren is aangeraden. De inschrijfkosten bedragen € 250,- per team van 10 deelnemers (€ 25,- per persoon). Voor dit bedrag krijg je tevens een lunch bij de

Allersmaborg in Ezinge en toegang tot een bruisend tuinfeest met buffet.

Gaat je voorkeur uit naar de BOM-special van 18.30 tot 19.30 uur op het Sportcentrum, dan betaal je € 20,- per persoon voor bommen, feest en buffet.

Het jarige Sportcentrum geeft € 5,- van iedere deelnemersbijdrage aan de organisatie 'Right to Play' (www.righttoplay.nl), die zich inspant om sport en spel voor kinderen op de hele wereld mogelijk te maken.

Kijk op www.rug.nl/sportcentrum/ voor verdere details over inschrijving, sluitingsdatum en feestprogramma of mail naar j.j.poppinga@rug.nl, s.w.j.arends@rug.nl of a.h.bosker@rug.nl

Oplossing cryptogram december 2006

13 verticaal: Trekplek na het stappen. Dat was natuurlijk de Febo. Maar het cryptogram dat Jelmer Steenhuis – RUG-alumnus rechten én maker van de wekelijkse Scrypto in de NRC – voor ons maakte, was behoorlijk pittig. Hieronder vindt u de oplossingen:

Horizontaal

2. pedel 6. beurs 7. Loeks 9. Ge 10. Boterdiep
14. Rottum 15. rooie 18. Martinikerkhof
20. Onder Professoren 22. Vindicat 24. Pen
26. Berg 27. Euroborg 30. Hooghoudt 32. Broer
33. Lage der A 35. Vismarkt.

Verticaal

1. Ploeg 2. postdoc 3. d'Olle Grieze 4. UB
5. museum 8. Kei 11. ontgroening 12. Bommen
13. Febo 16. orkest 17. knor 19. fiets
21. Paddepoel 22. Vera 23. aio 24. Pe
25. Frederik 28. RUG 29. Brood 30. HO
31. oratie 34. Eems.

Uit de honderden reacties werden de goede oplossingen van de volgende personen getrokken:

- **W.F. Vogel** te Haren, alumnus scheikunde 1949
- **Anneke Intveld** te Appelscha, alumna geneeskunde 1988
- **A.H. Odekerken-Holtkamp** te Maastricht, alumna rechten 1968

Zij wonnen respectievelijk € 50,-; € 30,- en € 20,-, te besteden in de RUG-winkel.

Foto NPS/Ronald van Wieren

Margreet Beetsma (33)

► presentatrice
Editie NL van RTL, tot
voor kort presentatrice
van Het Klokhuis (NPS);

► studeerde journalistiek
in Zwolle en van 1994 tot 1998
geschiedenis aan de
RUG

► speciale plek:
De Febo op de hoek van
de Oosterstraat

Febo, hoek Oosterstraat/
Grote Markt

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen met herinneringen daaraan vast. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

Ain Wondre Stad

'Die nacht kreeg ik min of meer een fiets in mijn schoot geworpen. We waren uit geweest met een stel vrienden en mijn fiets was gejat, voor de honderdduizendste keer. De jongens zeiden: "Wacht maar, wij jatten gewoon een fiets voor jou terug." Ik was er zelf niet zo voor. Ik kan nog zo balen dat mijn fiets weg is, maar ik ben wél zo'n type dat dan maar weer naar het station gaat om een oud barreltje te kopen.

Maar goed, die nacht bleef ik met een vriendin wachten bij de Febo. Komt er een nogal dronken man met een fiets aan die iets uit de muur wil trekken. Hij vraagt mijn vriendin of zij zijn fiets even vast wil houden. Het was haast alsof het zo moest zijn! Ik grijp die fiets, spring erop en rijd met een bonzend hard keihard naar mijn kamer. Mijn vriendin is hem ook gepeerd. Zij had natuurlijk een probleem.

Veel was het niet, die fiets. Hij viel van ellende uit elkaar. Een enorme slag in het wiel. Ik kwam er nauwelijks op thuis. Waarschijnlijk was het een gejatte fiets. Die man was zo'n type van 'fiets kopen?'

Ik schaam me er wel voor. Ik woon nog steeds in Groningen. Als ik langs die plek kom, moet ik er altijd nog aan denken. Juist omdat het niks voor mij is, staat het me nog helder voor de geest. Ik ben helemaal niet zo'n deardevil. Ik doe zoiets echt nooit.'

► TEKST ELLIS ELLENBROEK

► FOTO MICHEL DE GROOT

Stelling: 'Aandelen TomTom zouden hun waarde bevestigen wanneer deze ook tijdig waarschuwen voor naderende koersdalingen.' *Aarnoud Hoekema, medische wetenschappen, 14 maart 2007*

Een Gronings-Maputaanse dialoog

Afgelopen december werd de natte Nederlandse winter opgefleurd door een exotische promotie. Samen met de vice-rector van de universiteit van Mozambique, Orleando Quilambo, was promovendus Arlando Sitoe naar Nederland gekomen om zijn dissertatie te verdedigen. Deze promotie is een gevolg van jarenlange samenwerking tussen de universiteit van Maputo in Mozambique en de RUG.

Foto v.l.n.r. Arlando Sitoe, Orleando Quilambo en Max van der Kamp

De connecties tussen de Eduardo Mondlane University (EMU) en de RUG stammen uit 1983. In deze tijd was de Mozambikaanse burgeroorlog in volle gang en aanvankelijk bestond de samenwerking vooral uit het opzetten van basisfaciliteiten, zoals bibliotheken en laboratoria. Vanaf eind jaren tachtig werd deze 'capacity building' aangevuld met het zogenaamde stafontwikkelingsproject, waarin onder anderen docenten werden getraind. Samen met de Universiteit Twente en de Vrije Universiteit kwam begin jaren negentig, toen de oorlog ten einde liep, een nieuw project tot stand met als doel een educatieve faculteit te ontwikkelen: essentieel om het onderwijs in Mozambique op gang te krijgen.

Pinda's

De samenwerking tussen de universiteiten heeft Mozambique zowel academisch als maatschappelijk veel resultaat opgeleverd. Zo promoveerde de huidige vice-rector Quilambo in 2000 zelf aan de RUG op een methode om de pindaogst in Mozambique te verbeteren. Een onderzoek dat hij sindsdien, als supervisor, naar andere plantensoorten aan het uitbreiden is. Daarnaast houdt hij zich vooral bezig met de technologische ontwikkeling van de universiteit. Zo is hij met de RUG in overleg om samen een ICT-project op te zetten. Quilambo: 'Daarmee hopen we de studentengegevens op een efficiëntere manier te gaan beheren. Die bewaren we nu allemaal in handboeken.'

De kersverse doctor Sitoe heeft onderzoek gedaan naar de hiërarchische opvattingen van Mozambikaanse

studenten bij hun kennisvergaring. Zijn dissertatie lijkt een directe maatschappelijke toepassing te krijgen: 'Mozambikaanse leerlingen moeten zich gaan realiseren dat kennis niet bestaat uit vaststaande feiten die zonder nadenken of discussie door een docent kunnen worden aangereikt. Daarom gaan we docenten trainen om ze bewust te maken van de wijze waarop hun studenten denken. Docenten moeten niet alleen kennis leveren, maar hun studenten ook laten participeren. Het argumenteren en redeneren moet worden aangemoedigd. Met mijn onderzoek hoop ik zo ruimte en faciliteiten te creëren voor meer onderzoekende en nieuwsgierige geesten.'

Langdurig verband

De projecten worden gefinancierd met ontwikkelingsgeld van de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs, het NUFFIC. Maar de vice-rector benadrukt dat de coöperatie meer is dan ontwikkelingshulp. Quilambo: 'Ook tijdens de oorlog ging het om een institutionele samenwerking. Het ging om uitwisseling, niet alleen om geld sturen. Er kwamen ook studenten en promovendi uit Nederland hierheen, die hier hun veldwerk deden.'

Hoogleraar Andragogiek Max van der Kamp, de RUG-supervisor van de educatieve projecten en promotor van Sitoe, kan dit beamen: 'In het begin was het voor ons meer geven dan ontvangen. Maar langzaam is het steeds meer naar een samenwerkingsverband gegaan. Er zijn nu stagemogelijkheden voor RUG-studenten, promovendi uit

► TEKST
JONNA BRENNINKMEIJER
► FOTO
MICHEL DE GROOT

Mozambique geven hier colleges en er zijn dus nu al twee proefschriften uit voortgekomen. Als RUG vinden wij dat we een venster op de wereld moeten bieden en dat we daarbij een maatschappelijke taak hebben om mensen aan boord van de wetenschap te helpen.'

De educatieve faculteit in Maputo staat inmiddels stevig overeind. Maar het nieuwe financieringsbeleid van het NUFFIC is voortaan vooral gericht op kortstondige projecten. Daarbij wordt per vraag bekeken waar de deskundigheid zit en wie een project het beste kan uitvoeren. Volgens Van der Kamp is dat jammer: 'Dat is denk ik niet de meest geëigende manier van samenwerking. Onze kracht in Mozambique is juist de continuïteit; dat we de cultuur en context hebben leren kennen en een dialoog zijn aangegaan. Het nieuwe beleid verschuift naar invliegen van deskundigheid. Snel een workshop geven en wegwezen. Maar zo'n deskundige kent het land vaak helemaal niet.'

Porseleinkast

Een goede dialoog is volgens Van der Kamp onontbeerlijk. Bijvoorbeeld omdat niet alle westerse modellen zomaar in Mozambique kunnen worden toegepast. Hij noemt als voorbeeld het Probleem Gestuurd Onderwijs, een westers onderwijsmodel waar de Mozambikanen wel oren naar hadden. 'Voor dat PGO-systeem zijn echter allerlei moderne voorzieningen nodig, waaronder een goede infrastructuur. Daarom is het oppassen geblazen dat zij niet gecharmeerd raken en zeggen: "Dat willen wij ook. Vertel ons even hoe het moet." En dat wij vervolgens het handboek tevoorschijn halen "PGO, dat doe je zo". Je moet altijd kijken wat daar wel en niet mogelijk is. Samenwerken is ook discussiëren en soms zelfs ruziemaken.'

Behalve contextverschillen waren er ook culturele verschillen. Siteo: 'Nederlanders zijn veel informeler dan Mozambikanen. Ik moest bijvoorbeeld leren om mijn supervisor "Max" te noemen. Dit soort verschillende omgangsvormen leverde geen echte botsingen op, maar soms wel verrassingen. Zo waren er Nederlandse collega's die gewoon op de deur van de rector klopten als ze een probleem hadden.'

Van der Kamp: 'Het is daar wel een beetje een porseleinkast waar je niet als een olifant doorheen moet stappen. Je moet continu oppassen dat je niemand passeert. Als je iets met een medewerker afspreekt, moet de decaan daarbij worden betrokken. Anders kun je wel denken dat iets is afgesproken, maar dat blijkt dan met de verkeerde persoon te zijn.'

Ondanks lichte irritaties of verrassingen lijkt de samenwerking tussen Groningen en Maputo een succesverhaal. En als het aan de vice-rector ligt, blijft dat succesverhaal nog lang bestaan. Quilambo: 'We willen de relaties die we hebben graag funderen. We kennen de potenties van Groningen, dus als de mogelijkheid van samenwerking zich voordoet, zullen we altijd naar de RUG kijken. Het is belangrijk in deze wereld om samen te werken. En aan Groningen hebben we altijd een goede partner gehad. Ik weet niet wie deze personen zo heeft uitgekozen, maar wij zijn er erg blij mee.'

Iedereen weet nu plotseling dat het met de kwaliteit van ons onderwijs, van basisschool tot en met universiteit, droevig is gesteld. Voor mensen die hun leven lang aan de universiteit hebben gewerkt is dat geen verrassing. Al twintig jaar geleden stelden mijn collega's en ik vast dat onze studenten politologie geen foutloos Nederlands meer konden schrijven en ook de grootst mogelijke moeite met elementaire wiskunde en statistiek hadden. We vroegen ons af wat te doen. We besloten voor dat laatste euvel dan maar bijspiijkercursussen in te richten, maar bedachten dat het aanleren van die eerste vaardigheid toch echt de taak van het voorbereidende wetenschappelijk onderwijs, zo niet die van het basisonderwijs was.

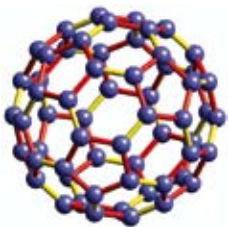
Het zogenaamd competentiegericht onderwijs (leren leren) heeft de zaak er niet beter op gemaakt. Het bleek te zijn neergekomen op het leren hanteren van zoekmachines à la Google. In het bijeen fröbelen van stukken 'informatie' voor een referaat tonen de meeste studenten zich tegenwoordig inderdaad erg handig. Met de ontwikkeling van de eigen creativiteit of het zelfstandig leren oplossen van problemen heeft dit niets te maken. Evenmin wordt een kritische houding, bronnenkritiek, aangeleerd: 'Ik heb het gevonden op internet, dus is het waar.' Een merkwaardig gevolg van dit alles is dat de notie dat een werkstuk, scriptie of referaat *eigen* werk moet zijn en dat het zonder deugdelijke bronvermelding overnemen van stukken tekst van anderen plagiaat is, en dus gewoon diefstal, is geheel verdwenen. Inderhaast worden nu overal aan onze universiteiten software programma's, zoals Euphorus, aangeschaft die het in een handomdraai aantonen als er inderdaad sprake is van plagiaat.

Onze politici tonen zich verrast over de neergaande kwaliteit van het onderwijs en vragen om diepgaand onderzoek. Er is echter niets verrassends aan. De situatie is het gevolg van langdurig onderwijswanbeleid. Per student wordt veel minder uitgegeven dan dertig jaar geleden. Scholen werden meer en meer beschouwd als gezinsvervangende opvanginstellingen in plaats van plaatsen waar leerlingen de basisvaardigheden van lezen, schrijven en rekenen worden bijgebracht. Bij elke verkiezing hebben alle politieke partijen altijd verklaard dat beter onderwijs een belangrijke speerpunt van hun beleid was. De inzet van elk onderzoek naar de verloederende van het Nederlandse onderwijs moet de vraag zijn hoe alle politici zichzelf en hun kiezers zo hebben kunnen misleiden.

Koen Koch

hoogleraar Internationale Betrekkingen RUG

Perspectief op plastic zonnecel

Het is iets dat weinig mensen beseffen: de opmars van zonne-energie is niet meer te stoppen. En dat is maar goed ook, want fossiele brandstoffen raken langzaam uitgeput. Hoogleraar chemie van (bio-)organische materialen Kees Hummelen probeert zijn steentje bij te dragen door het perfectioneren van de 'plastic' zonnecel – een goedkoop alternatief voor zonnecellen van silicium.

Kees Hummelen kan zijn enthousiasme nauwelijks bedwingen als hij praat over de buckyball – C_{60} , een balletje gemaakt van zestig koolstofatomen. 'Het is een waanzinnig veelzijdig molecuul. Heel erg stabiel ook: het vervormt weinig wanneer het ladingen opneemt. Dat maakt het ook gelijk een goede geleider van stroom.'

Zijn onderzoek naar de plastic zonnecel begon in 1995, toen hij aan de Universiteit van Californië werkte aan een anti-HIV-middel gebaseerd op de buckyball PCBM. 'Deze stof was veel beter oplosbaar dan C_{60} , zelf, en daardoor was het ook gemakkelijker te mengen.' Vanwege deze eigenschappen gaf Hummelen de stof aan zijn toenmalige bovenburen op de universiteit, die bezig waren met geleidende polymeren. 'Die haalden gelijk allemaal goede resultaten met mijn spul. En dat terwijl PCBM helemaal niet bedoeld was voor elektronica, zelfs een heel specifiek immunologisch ontwerp had.' Al snel bleek PCBM zeer geschikt voor het maken van een plastic zonnecel.

Spin-off

Een plastic zonnecel is afhankelijk van twee belangrijke componenten: polymeermoleculen en de buckyballen (PCBM). Het polymeer geeft, onder invloed van licht, een elektron aan een buckyball, dat vervolgens door de buckyballen 'vervoerd' wordt. Zo ontstaat er stroom. Het belangrijke voordeel van de plastic zonnecel is dat hij goedkoper te produceren is dan de huidige zonnecellen van silicium. En zo is Hummelen de wereld van de zonne-energie ingerold. 'Ik had de droom

betaalbare zonne-energie te realiseren. Stel je voor dat het lukt, dan zul je je vinding overal kunnen zien. Dat leek me helemaal te gek. En sommige natuurkundigen zeiden dat een plastic zonnecel helemaal niet kon werken. Dat maakt het onderzoek extra leuk: je wilt bewijzen dat het wél kan.'

De critici van Hummelen bleken geen gelijk te hebben. Eind jaren negentig ging hij terug naar Nederland, waar hij vanuit de RUG al snel de leiding kreeg over een groot, inmiddels opgeheven consortium, met onder andere Philips Research Laboratories en de TU Eindhoven, dat onderzoek deed naar de plastic zonnecel. 'Het onderzoek is de laatste jaren in een stroomversnelling gekomen. Er zijn steeds meer onderzoeksgroepen, multinationals, grote oliemaatschappijen en kleine ondernemingen mee bezig, vooral in Amerika. Dat weet ik omdat we hier in Groningen een spin-off-bedrijf hebben opgericht, Solenne B.V., dat buckyball-achtige stoffen verkoopt voor moleculaire elektronica. Het aantal orders en klanten wordt steeds groter.'

De vraag dringt zich dan ook op: ligt de plastic zonnecel al bijna in de schappen van de zonne-energiewinkel? 'Er waren met de plastic zonnecel altijd twee problemen,' legt Hummelen uit. 'Het rendement was niet hoog genoeg en de levensduur was te kort. Daarom maakte ik wel eens het grapje: als je de zonnecel aan het einde van zijn levensduur verbrandt, geeft hij de meeste energie. Maar dat gaat nu niet meer op, doordat het rendement en de levensduur flink zijn verbeterd. Maar de belangrijkste ontwikkeling van de laatste jaren is dat we veel meer weten over de

fysica achter de zonnecel. Hoogleraar moleculaire elektronica Paul Blom, met wie ik nauw samenwerk, heeft dat met zijn groep allemaal uitgezocht.'

Uit Bloms berekeningen blijkt dat een rendement van tien à elf procent mogelijk is. Momenteel ligt dat op ongeveer vijf procent. (Ter vergelijking: silicium-zonnecellen hebben een rendement van ongeveer vijftien procent.) Als dat percentage van tien à elf procent gerealiseerd is, wordt de plastic zonnecel echt interessant voor de industrie. Hummelen is daarom druk bezig om de moleculen van zijn plastic zonnecel zo te veranderen dat het rendement omhoog gaat. 'Maar dat gaat met kleine stapjes.'

Platenbaas Heinsbroek

Desondanks zit zonne-energie in de lift. 'Heel veel mensen weten het niet, maar het gaat verschrikkelijk goed met de silicium zonnecellenmarkt. Het gaat zelfs te goed: er is schaarste, waardoor de prijs van zonnepanelen omhooggestuwd wordt.' Helaas weten architecten en bouwkundigen nog steeds erg weinig van zonne-energie en lopen we in Nederland ook achter qua onderzoek. 'Dat is allemaal begonnen toen die platenbaas, Herman Heinsbroek, minister van economische zaken werd. Wat een idioot! Die heeft gelijk alle subsidiemogelijkheden voor onderzoek naar alternatieve energiebronnen stopgezet. Sindsdien is het nooit meer goed gekomen. Ik hoop dat het volgende kabinet daar verandering in brengt, want we hebben onze positie in duurzaamheidsonderzoek volledig verkwanseld.'

Uiteindelijk denkt Hummelen dat binnen niet al te lange tijd onze energie voor een aanzienlijk deel via zonnecellen wordt opgewekt. 'Als de trend zich doorzet, zal in 2025 in Europa zonnestroom goedkoper zijn dan

'Nederland loopt achter. Dat begon met die Heinsbroek. Wat een idioot!'

netstroom. Dat is dus al heel snel.' Maar dat dit binnen een afzienbare tijd met plastic zonnecellen gebeurt, acht Hummelen uitgesloten. 'Ik denk dat de introductie van de plastic zonnecel plaats gaat vinden via niche markten: gadgets, speelgoed, wegwerp-artikelen. Dat is een beetje tragisch voor de idealist in mij, want het heeft weinig te maken met duurzaamheid. Daar zal ik mee moeten leren leven.'

Woest idee

Inmiddels heeft Hummelen zijn onderzoek ook uitgebreid naar andere gebieden op het gebied van de moleculaire elektronica. 'We zijn nu bezig met het onderzoeken van een woest idee dat ik een paar jaar geleden had: hoe soldeer je, chemisch gezien, twee moleculaire draadjes zodat er een stroompje doorheen kan lopen? Kijk, iedereen in de moleculaire elektronica wil gelijk dingen maken die lijken op zaken in de normale elektronica, zoals een diode of transistor. Maar dat is te hoog gegrepen. Als je moleculaire transistors wilt gebruiken, zul je eerst moeten weten hoe je kunt solderen.' Met transistors, een soort schakelaartjes, wil men uiteindelijk supersnelle en -kleine moleculaire computers bouwen.

Hummelen: 'Uit dat werk is voortgekomen dat we, tenminste op papier, soldeermoleculen ontworpen hebben, maar ook moleculen die een logische operatie kunnen uitvoeren. "Boolean logic" dus. Dat wil zeggen: iets waar je normaal vier transistors voor nodig hebt. Maar nu kan het heel compact, in één molecuul. Dat is uniek. Niemand op de wereld gaat zo ver om zulke complexe processen door één molecuul te laten uitvoeren. Het is ook hoogst riskant, want iedereen kan je voor gek verklaren.' Hummelen wil nu de ontwerpen in de praktijk brengen. 'Het is een ongelooflijk leuk speelveld, waar we langzaam vorderingen in beginnen te maken.'

Hummelen vertelt ook over zijn onderzoek op www.adamsappel.nl/archief2007/af101

► TEKST EDWIN VAN LACUM

NIEUWE NAAM VOOR MSC^{PLUS}

Het Materials Science Centre^{plus} van de RUG, waar de onderzoeksgroep van Kees Hummelen deel van uit maakt, vierde op 16 januari 2007 dat het instituut voor de derde keer voor een periode van vijf jaar erkend wordt als toponderzoeksschool. Nederland telt slechts zes toponderzoeksscholen en het MSC^{plus} is de enige daarvan die uitsluitend aan één universiteit is verbonden. Voortaan draagt het MSC^{plus} een nieuwe naam: Zernike Institute for Advanced Materials.

Laatste boek uit Rio

Straatkinderen, indianen

Dit jaar heeft Ineke Holtwijk (1955) geen carnaval gevierd in Rio. Het defilé in de Sambodromo, het carnavalstadion waar de mooiste fotomodellen van Brazilië vier dagen lang paraderen – volgens Holtwijk ‘de beste show op aarde’ – zag ze deze keer zelfs niet op televisie. Eind vorig jaar verbleef ze in Nederland om haar boek *Rooksignalen* te lanceren; maar inmiddels is Holtwijk – journalist, schrijver en RUG-alumnus – weer terug in Brazilië om in rust te werken aan haar nieuwste boek, een jeugdroman over kindsoldaten in Colombia. De werktitel luidt: *Ramiro, 13 jaar, guerrillastrijder*.

Met een oude computer arriveerde Holtwijk zeventien jaar geleden in Rio de Janeiro om Latijns-Amerika correspondent te worden voor het NOS-Journaal, *Elsevier* en, vanaf 1991, *de Volkskrant*. Ze versloeg verkiezingen en aardbevingen, gijzeldrama's en mislukte staatsgrepen. Ze schreef reportages over maffiosi in Rio de Janeiro, cocaïnesmokkelaars in Colombia en het slaperige Paraguay, waar 's avonds wilde paarden door de straten van de hoofdstad Asunción zwerven en uit prullenbakken eten. In 1999 had Holtwijk de 'primeur van de eeuw' toen ze voor *de Volkskrant* de identiteit van de Argentijnse liefde van kroonprins Willem-Alexander achterhaalde. Tussen de bedrijven door schreef ze ook nog zes boeken.

Drie jaar geleden hield ze het correspondentenschap voor gezien. Het was tijd voor iets nieuws. Na vijfentwintig jaar journalistiek en een rol van toeschouwer wilde Holtwijk een actievere rol spelen. Binnenkort verruilt ze haar standplaats Rio de Janeiro voor Nederland. Met haar grote netwerk in Latijns-Amerika, haar ideeën en sociale vaardig-

‘Het verhaal van die jongens is te erg voor een kinderboek’

heden wil Holtwijk een brug vormen tussen Nederland en Latijns-Amerika. De vorm: een combinatie van journalistiek en consultancy op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). ‘Ik heb veel zin om andere dingen te doen. Ik zie zoveel kansen om me heen,’ zegt Holtwijk, die over elk onderwerp enthousiast en uitvoerig vertelt. Aan opdrachten heeft ze voorlopig geen gebrek. Zo werkt ze aan een boek over de aanpak van global warming en emissierechten in Brazilië, dat marktleider is op het gebied van biobrandstof. En tussendoor gaat ze mogelijk een studie naar vredesprojecten in Colombia doen.

Te erg

Maar eerst voltooit Holtwijk haar nieuwe boek over kindsoldaten. Het is haar tweede jeugdroman. Eerder beschreef ze in *Engelen van het Asfalt* (1995) het leven van straatkinderen in Rio de Janeiro. De ervaringen van de Colombiaanse kindsoldaten zijn moeilijker in een jeugdroman te verwerken. ‘Het verhaal van die jongens is zo erg, te erg voor een kinderboek. Je moet dat milder maken en die oorlog op een subtiele manier in het verhaal weven,’ zegt Holtwijk. Gesprekken met gevluchte ex-guerrillero's in Colombiaanse opvangtehuizen vormen het uitgangspunt van het boek. ‘Je vertrekt vanuit de werkelijkheid. Met herkenbare feiten bouw je als een architect het fundament van het verhaal. Vervolgens herschep je de werkelijkheid,’ zegt Holtwijk. ‘Hoe ziet de hoofdpersoon eruit? Wat voor karakter heeft hij? De mijne is 13. Hij is een beetje schrielt, want dat is nodig voor zijn ontsnapping later. Hij is goedgevoelig, naïef, want hij moet in het boek een ontwikkeling doormaken.’ Zo creëert Holtwijk een eigen wereld. Daarbij gebruikt ze alles wat ze heeft meegemaakt; flarden van indrukken en ver weggestopte herinneringen. ‘Het is creatief surfen op alles wat in de spelonken van je geest ligt opgeslagen.’ Fictie schrijven blijkt verslavend. ‘Als je zo'n boek schrijft ben je vijf, zes mensen tegelijkertijd. Je fantaseert wat ze zeggen. In het boek komt een jongen voor die ontzettend op seks belust is. Overal ziet hij konten. Ik had enorm veel lol in zijn obsessies en om even hem te zijn.’

Laatste ooggetuigenverslag

Holtwijk is ook erg blij met haar meest recente non-fictie-boek: *Rooksignalen: op zoek naar de laatste verborgen*

en kindsoldaten

indianen in Brazilië (2006). Daarin beschrijft ze het lot van de laatste overlevenden van twee pas in 1995 ontdekte indianenstammen in het Amazonegebied, na hun kennismaking met de bewoonde wereld. Meer dan tien jaar lang volgt ze de Kanoë en de Akuntsu, die temidden van oprukkende houthakkers, goudzoekers en illegale vissers geconfronteerd worden met de moderne maatschappij – én met een lange blonde Nederlandse verslaggeefster die de indianen nieuwsgierig betasten. Volgens haar vrienden is het haar beste boek en is het filosofischer gestemd dan haar andere boeken. 'Ik was heel tevreden toen het af was. Het is behalve meeslepend ook een verslag van een belangrijk onderzoek. Ik denk dat het ook voor Brazilië van belang is dat dit verhaal is vastgelegd. Het is misschien het laatste ooggetuigenverslag van de teloorgang van een indianenvolk.'

► TEKST ROGER COHEN

► FOTO'S UIT:

ROOKSIGNALEN

Ineke Holtwijk (1955) werd geboren in Groningen en groeide op in Noord-Brabant. Ze studeerde Nederlandse taal- en letterkunde aan de RUG en had er, naar eigen zeggen, een 'rijke' studententijd. Na haar afstuderen gaf Holtwijk twee jaar les op een scholengemeenschap in Veendam. Tijdens haar studie was ze echter al aangestoken door het virus van de journalistiek en in 1981 werd ze journalist, eerst bij de *Winschoter Courant*, daarna bij het derdewereldpersbureau IPS. In 1989 vertrok Holtwijk naar Brazilië, waar ze in Rio de Janeiro werkte als correspondent voor *de Volkskrant*, het weekblad *Elsevier*, het NOS-Journaal en het Jeugdjournaal. Terugkijkend ziet ze haar loopbaan niet als toeval, maar als een consequentie van keuzes in haar studententijd voor bijvoorbeeld een bijvak journalistiek, een cursus Spaans en reizen naar Afrika.

Boeken

1995: *Kannibalen in Rio: impressies uit Brazilië*. Bekroond met het Gouden Ezelsoor, prijs voor het best verkochte literaire debuut.

1995: *Engelen van het asfalt. Jeugdroman over een straatkind in Rio de Janeiro*. Bekroond met de *Glazen Globe* en meerdere prijzen in de VS. Vertaald in het Engels en het Duits.

1998: *Slotenmakers en gangstermeisjes: kinderarbeid wereldwijd* (met Evelien Groenink en Floris van Straaten)

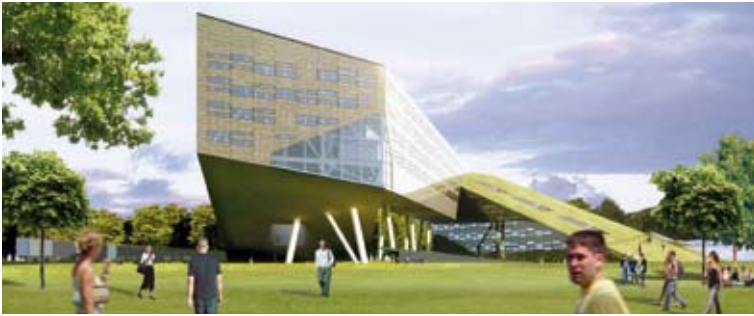
1999: *Heimwee naar de horizon: omzwervingen door Zuid-Amerika* (reisverhalen).

2001: *Argentinië, het land van Máxima* (met Roel Janssen en Jan van der Putten)

2006: *Rooksignalen, op zoek naar de laatste verborgen indianen in Brazilië*

Stelling: 'A driver stopping his car to let you cross the street is all you need to regain faith in humankind.'
Mylène Sage, *wiskunde en natuurwetenschappen*, 20 november 2006

Start nieuwbouw Centrum voor Levenswetenschappen

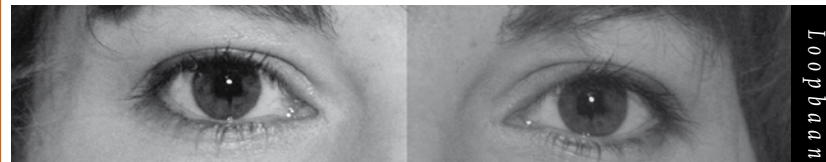
Het grootste nieuwbouwproject van de RUG sinds 35 jaar is gestart. Het Centrum voor Levenswetenschappen van de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen wordt een beeldbepalend gebouw. Samen met de omringende nieuwbouw zal dit ontwerp van architect Rudy Uytenhaak de dynamiek van het Zernikocomplex sterk benadrukken. Het is bijzonder vanwege zijn omvang, de elegante vorm en de constructie met een stalen casco. Het gebouw krijgt klimaatbeheersing via het

duurzame systeem van warmte-koude opslag in combinatie met betonkernactivering. Ook de vele complexe functies die het zal huisvesten, zoals laboratoria, diervverblijven, collegeruimten en kantoren, maken het uitzonderlijk. Het gebouw krijgt een totale vloeroppervlak van 34.000 m², zal negen verdiepingen tellen en heeft een hoogste punt van 40 meter. De universiteit en de stad Groningen zijn in 2009 een markant gebouw rijker.

Laatste kans: Voorjaarsdinners

Op 12 april 2007 worden speciaal voor RUG-alumni op vijf bijzondere locaties, in Groningen, Eindhoven, Leeuwarden, Deventer en Amsterdam, de jaarlijkse Voorjaarslezingen gehouden. Het zijn stuk voor stuk boeiende lezingen, tijdens een bijzondere maaltijd, over: de Groningse identiteit, hersenonderzoek, de kracht van religie, China's economische

opmars of slim gebruik van internet. Deelname kost € 55,- per persoon (€ 50,- voor alumnipashouders). Er zijn op dit moment nog enkele plaatsen vrij. Belangstelling? Kijk op www.rug.nl/alumni en reageer snel: a.h.bosker@rug.nl of bel de Alumni Officer Lidy Bosker, tel. (050) 363 46 84. www.rug.nl/alumni

TIJD VOOR VERANDERING?

Bent u afgestudeerd aan de RUG en op zoek naar (ander) werk? In het kader van life long service biedt het Loopbaan Advies Centrum (LAC), expertisecentrum voor hoger opgeleiden, u graag haar producten en diensten aan. Het LAC is een onderdeel van de Rijksuniversiteit Groningen met jarenlange expertise met hoger opgeleiden.

WAT HEEFT HET LAC U TE BIJEN?

U kunt bij ons terecht voor loopbaanbegeleiding in brede zin. Maatwerk is ons motto. Misschien bent u op zoek naar een baan en kunt u daar handvatten bij gebruiken. Het kan ook zijn dat u aan het werk bent, maar iets anders wilt. In beide gevallen kan het LAC iets voor u betekenen.

ENKELE MOGELIJKHEDEN

Individueel	Individueel of groepsgewijs
• Loopbaanadviesgesprek	• Koersen op werk; grondige zelfanalyse
• Carrièrescan	• Kwaliteitsworkshop; meer zicht op wat u in huis heeft
• Netwerkoaching	• Sollicitatietraining (losse modules ook mogelijk)

WE HETEN U VAN HARTE WELKOM!

Loopbaan Advies Centrum, expertisecentrum voor hoger opgeleiden

Bezoekadres: Uurwerkersgang 10, Groningen
Tel. (050) 3638066
Email: lac@rug.nl

RUG

www.rug.nl/lac

Loopbaan Advies Centrum, expertisecentrum voor hoger opgeleiden.

IETS MOOIS...
VOOR DE PRIJS
VAN IETS LELIJKS

UITVERKOOP
2007

20-80% KORTING
4 dagen voordeel

LET OP,
OPENINGSTIJDEN:

DO. 05\04 10.00-21.00 UUR
VR. 06\04 10.00-18.00 UUR
ZA. 07\04 10.00-17.00 UUR
MA. 09\04 11.00-17.00 UUR

LAAN CORPUS DEN HOORN 100
9728 JR GRONINGEN
050 - 5 244 244
WWW.VOSINTERIEUR.NL

VOS INTERIEUR
uitverkoop

LET OP: AANRIJROUTE VOS INTERIEUR IS GEWIJZIGD
NU ALLEEN VIA LAAN CORPUS DEN HOORN BEREIKBAAR
KIJK OP WWW.VOSINTERIEUR.NL VOOR MEER INFORMATIE

Akseli Gallen-Kallela, Ad Astra,
1894, Olieverf op doek,
© Privé collectie

Tentoonstelling Groninger Museum Akseli Gallen-Kallela (1865-1931) De magie van Finland

Met Akseli Gallen-Kallela (1865-1931). De magie van Finland. presenteert het Groninger Museum, nog t/m 15 april 2007, een overzichtstentoonstelling van de meest beroemde en belangrijke kunstenaar van Finland. Voor alumni van de RUG is een speciaal arrangement samengesteld: Op vrijdagmiddag 6 april 2007 kunnen zij de tentoonstelling bezoeken na een uitgebreide inleiding door wetenschappelijk medewerkers van de vakgroep Finoegristiek van de RUG.

De negentiende-eeuwse schilder Akseli Gallen-Kallela heeft met zijn schilderijen de basis gelegd voor het visuele, nationale geheugen van de Finnen en daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan het vormgeven van de Finse identiteit. Naast de schilderijen over de 'Kalevala', het nationale heldenepos, die het hart van de tentoonstelling vormen, toont de expositie vele prachtige werken van het Finse landleven. Ook schilderde hij indringende portretten, waaronder die van Edvard Munch, Maxim Gorky en zijn vriend, de componist Jean Sibelius. De verstilde en verlaten landschappen laten Gallen-Kallela's diepgewortelde binding zien met zijn moederland.

Arrangement 6 april 2007

Programma

14.30 uur

Ontvangst in het onderwatercafé van het Groninger Museum met taart en koffie.
Inleiding door Marja-Leena Hellings

15.00 uur

Lezing in het Auditorium door Adriaan van der Hoeven

16.00 uur

Bezichtiging tentoonstelling

17.00 uur

Afsluiting door Lidy Bosker

Marja-Leena Hellings, docente Fins aan de RUG, opent de middag, waarbij zij kort ingaat op de toenemende populariteit van Finland. Hellings is vertaalster van o.a. de populaire Finse schrijfster Leena Lander (laatste vertaling *Het Bevel* 2005). (<http://odur.let.rug.nl/~hellings/>)

Adriaan van der Hoeven, docent bij Finoegriscle Talen en hun Culturen aan de RUG, schetst in zijn lezing een beeld van het werk en leven van de kunstenaar. Van der Hoeven heeft meegewerkt aan de catalogus van de tentoonstelling en de documentaire 'Close-Up: Akseli Gallen-Kallela, een zoektocht naar de Finse ziel' die de Avro op 7 januari j.l. heeft uitgezonden.

Lidy Bosker, Alumni Relations Officer bij de RUG, heeft de organisatie van dit arrangement in handen en is uw gastvrouw.

Aanmelden

Aanmelden via a.h.bosker@rug.nl of tel (050)363 46 84. Kosten € 20,- p.p. (NB Het aantal plaatsen is beperkt, dus snel aanmelden is aan te bevelen.)

Groninger Museum

Museumeland 1,
Groningen
tel (050) 366 65 55
www.groninger-museum.nl
Geopend: di t/m zo en feestdagen
10.00 tot 17.00 uur
in juli en augustus ook maandag
van 13.00-17.00 uur

Alumni Actief

Het aantal alumniverenigingen van de Rijksuniversiteit Groningen blijft groeien. Er zijn er momenteel maar liefst 33. Dit voorjaar is er dan ook weer veel te doen, activiteiten georganiseerd voor en/of door alumni. Daaruit blijkt dat de band tussen alumni en hun Alma Mater in stand kan blijven na het afstuderen! Bezoek onze website www.rug.nl/alumni voor het laatste alumninieuws of neem contact op met de Alumni Relations Officer Lidy Bosker, a.h.bosker@rug.nl

Autorally Archigenes

Na het overweldigende succes van de vorige autorally's, organiseert de alumnicommissie van de faculteitsvereniging voor Tandheelkunde en Mondhygiëne Archigenes ook dit jaar een autorally. Deze rally, op **zaterdag 2 juni 2007**, is zowel voor alumni- als voor studentleden. Er mogen per equipe/voertuig maximaal 4 personen deelnemen. Alumnileden kunnen zich opgeven via bestuur@archigenes.nl, onder vermelding van: naam equipe, namen deelnemers en het deelnemende voertuig. Alumnileden kunnen zich tot 1 mei opgeven. De kosten zijn € 35,- per persoon, inclusief inschrijving, rallyboekje, lunch en diner. De route is een verrassing! De alumnicommissie hoopt velen te kunnen verwelkomen. www.archigenes.nl

BIGCongres ook voor alumni

Op **donderdag 10 mei 2007** vindt in de Stadsschouwburg te Groningen de 28e editie van het BIGcongres plaats. Onder de titel *Breaking Boundaries* wordt het multidisciplinaire thema 'open innovatie' vanuit een bedrijfskundige invalshoek belicht. Sprekers zijn onder andere Maurice de Hond en Terry Doyle (vice-president Philips Research). Dagvoorzitter is Boris van der Ham. Tijdens het congres staat interactie met alumni, studenten, wetenschappers en bedrijfsdeelnemers centraal. Uiteraard is het BIGcongres een goede aanleiding om je oude studiestad te bezoeken. Het BIGcongres wordt georganiseerd door studenten van de faculteit Bedrijfskunde, die tevens gastvrouw is. Voor Bedrijfskunde-alumni is er een speciale alumniprijs. Inschrijven kan via www.bigcongres.nl.

Alumnidag Bewegingswetenschappen

Zaterdag 16 april 2007 zal de COS-dag van *Studiosi Mobilae* plaatsvinden in Groningen. Deze dag voor oud-studenten Bewegingswetenschappen begint om 15.00 uur met beachvolleybal. Vanaf 18.00 uur zullen we gaan genieten van een heerlijk, niet alledaags 4-gangendiner in restaurant Benz. Mail voor meer informatie naar bestuur@studiosimobilae.nl of kijk op onze website www.studiosimobilae.nl.

Reünie Albertus Magnus

Aankomend jaar viert Groninger Studentenvereniging Albertus Magnus haar 22ste Lustrum. Er is ook een Reünie Weekend voor alle oud-leden van Albertus Magnus, op **6, 7 en 8 juli '07**. www.lustrum.am

Opvoering 'Trojaanse Vrouwen' door Boreas, studievereniging van Grieks en Latijn

Op **vrijdag 13 en zaterdag 14 april 2007** voeren de studenten van Grieks en Latijn van de RUG Euripides' tragedie Trojaanse Vrouwen op, ter ere van het lustrum van de studievereniging Boreas. Dit stuk geldt als één van de aangrijpendste aanklachten tegen de wreedheid en absurditeiten van de oorlog. Bij de opvoering worden alle talenten van de studenten in de strijd gegooid. De voorstelling is breed toegankelijk, mede dankzij de muzikale begeleiding in verschillende stijlen. Ook alumni zijn van harte welkom van 20.00 tot 22.00 uur in de Stedelijke Muziekschool te Groningen, Sint Jansstraat 7-9. Toegang: € 7,50. Op **14 april** is tevens de alumnidag van de alumnivereniging Zephyros (zephyros@let.rug.nl). Meer informatie over kaartverkoop e.d. is te vinden op www.boreasgroningen.tk of via boreas@rug.nl.

Alumni Netwerk: een online academische gemeenschap

Alumni waaieren uit over heel Nederland. En ver daarbuiten. Om het onderlinge contact tussen hen te stimuleren is de RUG druk bezig met het ontwikkelen van een 'online community': een plek op het internet waar alumni kennis en ervaring kunnen uitwisselen met studievrienden en vakgenoten. Bert Wolfkamp van het alumnibureau is de projectleider.

Alumni kunnen veel voor elkaar betekenen, legt Bert Wolfkamp uit. 'Het is handig als je met anderen van gedachten kunt wisselen over jouw vakgebied. Of gebruik kunt maken van iemands ervaringen. Samen vormen de alumni van de RUG een enorm kennis- en relatienetwerk. Een online of e-community is een moderne, maar vooral heel effectieve manier om dat netwerk te verstevigen. Niet in de laatste plaats omdat internet een steeds grotere rol speelt in het onderhouden van vriendschappen en het leggen van contacten.'

Laagdrempelig contact

Het grote voordeel van een e-community is dat je er altijd bij kunt. Waar ter wereld je ook zit, vrijwel overal is internet en kun je dus inloggen op het Alumni Netwerk. En dat veel alumni dit ook daadwerkelijk gaan doen, daarvan is Wolfkamp overtuigd: 'Mensen vinden het prettig om op een laagdrempelige, eenvoudige manier contact te zoeken met oude bekenden en mensen met dezelfde interesse en achtergrond. Niet alleen om je sociale contacten uit te breiden, maar ook om te netwerken of ervaring uit te wisselen over bijvoorbeeld een werkplek in het buitenland. Daarom zijn online netwerken, zoals Schoolbank.nl en Hyves, zo populair. Hyves heeft in een paar jaar tijd bijna drie miljoen deelnemers verworven.'

Het Alumni Netwerk komt niet in één keer volledig van de grond. De eerste fase van het project – een soort uitgekledede versie van Hyves – is net van start gegaan. In de loop van het jaar komen daar steeds meer functionaliteiten bij. Discussiefora, een chatfunctie, nieuws van de universiteit en een vacaturebank bijvoorbeeld. Een belangrijk onderdeel van het netwerk is een persoonlijk RUG alumni e-mailadres.

E-mail for life

Wolfkamp: 'Voortaan krijgt elke student bij het behalen van zijn of haar diploma een alumni e-mailadres. Het is vrijwel identiek aan het account dat studenten tegenwoordig hebben en blijft levenslang bestaan. Bij het account zit een eenvoudige forwardfunctie die alle inkomende mail automatisch doorstuurt naar een e-mailadres naar keuze.' Alle afgestudeerden vanaf 15 augustus 2006 hebben inmiddels

e-mail for life en toegang tot het Alumni Netwerk. En als alles volgens plan gaat, geldt dat aan het eind van het jaar voor alle alumni van wie de gegevens bekend zijn bij de RUG.

Meer weten over het Alumni Netwerk of e-mail for life? Kijk dan op www.rug.nl/alumni onder het kopje Alumni Services.

► TEKST MARIJE SIETSMAN

► FOTO MICHEL DE GROOT

DE VOORDELEN OP EEN RIJTJE

- Laagdrempelig contact met studievrienden, vakgenoten en de RUG.
- Snel en gemakkelijk uitwisselen van ideeën en informatie.
- Eenvoudig andere alumni (terug) vinden.
- Levenslang bereikbaar met een eigen RUG e-mailadres.
- Zelf uw gegevens actueel houden.
- Wereldwijd beschikbaar.

VOOR WIE IS HET BESCHIK- BAAR

Afgestudeerd ná 15 augustus 2006? Dan hebt u al toegang tot e-mail for life en het Alumni Netwerk. Gebruik gewoon uw oude studentenaccountnaam en wachtwoord om in te loggen. Afgestudeerd vóór 15 augustus 2006? Nog even geduld. Later dit jaar krijgt u vanzelf bericht wanneer u zich kunt aanmelden.

Het studentenleven

‘Studenten hebben altijd veel gedronken,’ zegt universiteitshistoricus Pieter Caljé. En hij spreekt er geen schande van. ‘Het studentenleven – al of niet met alcohol – is een wezenlijk onderdeel van de studie.’ Caljé promoveerde op de geschiedenis van de Groningse universiteit en het studentenleven in de negentiende eeuw. Hij traceerde de levensloop van 350 studenten. ‘Velen van hen zijn voor mij gaan leven.’

Toen hij zelf nog in Groningen studeerde – van 1971 tot 1980 – was hij lid van de ‘open jongerenvereniging’ Vera. Deze gelegenheid in de Oosterstraat was toen een alternatieve studentenvereniging. ‘Wij Veranen waren sterk met de maatschappij bezig, en met de culturele revolutie van die dagen,’ zegt Pieter Caljé, geboren in 1952.

Drie decennia later heeft historicus Caljé een diepgaand onderzoek verricht naar het studentenleven en de Groningse universiteit in de negentiende eeuw. En wat staat daarin centraal? Het nou niet bepaald linkse studentencorps Vindicat. ‘Het aardige van historisch onderzoek is dat je over je eigen vooroordelen heen moet stappen. Omdat ik gedwongen was het corps op een wetenschappelijke manier te bekijken, heb ik er een veel rijker beeld van gekregen.’

Toekomstige elites

Pieter Caljé houdt zich al jaren bezig met de geschiedenis van universiteiten en studenten. Hij vindt het een onderschat thema. ‘Universiteiten nemen in de maatschappij een veel centralere positie in dan uit historische overzichten blijkt. Daar worden ze vaak in een hoekje weggedrukt, terwijl op de universiteiten wél de toekomstige elites gevormd worden. Hier doen zij hun vaardigheden, attitudes en normen en waarden op. En dat werkt door in de maatschappij, waar zij invloedrijke posities innemen. Om die reden schat ik de rol van de universiteit als vormende instelling hoog in. Voor de samenleving is deze functie wellicht nog belangrijker dan het direct toepasbare onderzoek.’

Caljé heeft zijn visie uitgewerkt in zijn boek *Groningse studenten en hun academie*, waarop hij vorig jaar september in Maastricht promoveerde. Daartoe stelde hij 350 minibo-

grafieën samen van studenten die zich tussen 1815 en 1890 in Groningen hadden aangemeld. Hij traceerde hun afkomst, studieverloop en maatschappelijke carrière. Zo bouwde hij een rijke verzameling studentengeschiedenissen op.

Plattelandscultuur

Sprekend over de negentiende eeuw is het goed te beseffen hoe beperkt de omvang van de universiteit toen was. Het aantal eerstejaars in Groningen schommelde tussen de 30 en de 100, het totale aantal lag op een paar honderd. Vergeleken daarbij zijn de cijfers van tegenwoordig immens: voor het huidig seizoen hebben zich 5.034 studenten aangemeld, het totale aantal staat op 25.068.

Kwantitatief onderzoek is trouwens een

belangrijk onderdeel van Caljés studie. ‘Als je precies analyseert welke afgestudeerden zich waar vestigden, dan merk je bijvoorbeeld dat in de loop van de negentiende eeuw steeds meer academici op het Groningse platteland gingen wonen: notarissen, medici, advocaten. Daarmee veranderden zij de plattelandscultuur en werd deze geïntegreerd in de Nederlandse samenleving, die toen nog veel minder homogeen was dan nu.’

Zijden draadje

Studentenaantallen zeggen ook veel over de crisis waarin de Groningse universiteit in het derde kwart van de negentiende eeuw verkeerde. ‘Vanouds trok Groningen studenten uit het hele Noorden, maar rond 1850 veran-

hoort erbij

derde dat. Het koninkrijk ontwikkelde zich tot een eenheidsstaat, en Friezen en Drenten zagen geen reden meer om in het Noorden te blijven. Zij kozen vaker voor Leiden of Utrecht als studiestad. De Groningse studentenaantallen liepen terug en in politiek Den Haag gingen stemmen op de Groningse academie maar op te doeken. Het voortbestaan van de universiteit heeft werkelijk aan een zijden draadje gehangen,' zegt Caljé.

De bekende historicus Johan Huizinga heeft ook over deze crisis geschreven. Hij meende dat de kwaliteit van onderwijs en onderzoek was achteruitgegaan en dat daarom over opheffing werd gesproken. Caljé bestrijdt dat. 'Het wegtrekken van de studenten had te maken met het proces van natievorming en centralisatie. Je moet niet vergeten dat Nederland in de achttiende eeuw nog een verzameling soevereine provincies was. Pas in de Franse Tijd werd de basis gelegd voor de nationale eenwording, die pas na 1848 goed op stoom kwam. De regionale elites gingen zich sterker op het centrum oriënteren. Toen kwam ook tijdelijk het idee op de drie kleine universiteiten (Groningen, Leiden en Utrecht) samen te voegen tot één grote, nationale instelling.' Maar de Groningse academie mocht blijven, en aan het eind van de negentiende eeuw traden er leden van nieuwe sociale groeperingen toe. De studentenaantallen vervoelvoudigden.

Almanakken

Spelen cijfers een hoofdrol in het eerste deel van Groningse Studenten – het boek telt meer dan 150 tabellen en grafieken – in het tweede deel zoomt Caljé in op het negentiende-eeuwse studentenleven. Hij beschrijft hoe Vindicat in 1815 werd opgericht, juist om het gedrag van studenten op een hoger peil te krijgen. 'De naam is niet voor niets Vindicat atque Polit: handhaaft en beschaaft. Velen associëren studentencorpora met ongelimiteerd bier drinken en bijbehorende excessen, maar blijkbaar was het vóór 1815 nog erger.'

Caljé dook in studenten Almanakken, jaarboeken waarin studenten zelf de pen ter hand

nemen. Hij trof daarin veel moreel getinte teksten aan. 'Er staan bijvoorbeeld verhalen in over studenten die door eigen schuld aan lager wal raken, verhalen die duidelijk waarschuwend bedoeld zijn. Studenten wilden elkaar leren hoe je een goed student moet zijn. Dat is nou die vormende werking van de universiteit en het studentenleven, waar ik het over had.'

'In je studietijd ontwikkel je eigen oordelen en je eigen levenswijze. Juist als lid van een studentenvereniging, of dat nu Vera is of Vindicat. Dat moet je studenten niet willen afpakken. De laatste jaren wordt het studeren steeds meer generationaliseerd en blijft er voor het andere leven weinig tijd over. Ik vind dat een slechte zaak. Het studentenleven is een wezenlijk onderdeel van de studie, het is een soort socialisatieproces. De maatschappij zou er slechter van worden als daar geen ruimte meer voor was.'

Groningse UB

Tot slot wil Caljé een compliment maken richting de Groningse Universiteitsbibliotheek.

PROEFSCHRIFT

P.A.J. Caljé,

De veranderende academie. Studenten en hun cultuur, de universiteit en de samenleving in Groningen in de negentiende eeuw
ISBN 978 90 6550 9789 / Prijs € 49,-
Uitgeverij Verloren (verschijnt mei 2007)

Hij weet waarover hij praat, want hij kent verschillende universiteiten van binnen. Behalve dat hij in Groningen studeerde, was hij negen jaar werkzaam aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, en sinds 1991 doceert hij aan de Universiteit van Maastricht. Verder bezocht hij voor zijn proefschrift vele archieven, verspreid over het land. 'Wat mij aanspreekt in de Groningse UB is de goede en uitgebreide open opstelling, dat je uit het archief digitaal titels kunt opvragen en dat je deze binnen een half uur tot je beschikking hebt. Ten slotte zijn er van die aardige cabines, waar je dagen achtereen heerlijk kunt werken.'

'Vindicat werd juist opgericht om het gedrag van studenten te verbeteren.

➤ TEKST JOS OVERBEEKE

➤ FOTO'S ARCHIEF UNIVERSITEITSMUSEUM RUG

Life Long Learning

Leren stopt niet na je studententijd. Life Long Learning is essentieel voor continue ontwikkeling. AOG Contractonderwijs speelt hierop in door samen met de RUG diverse opleidingen aan te bieden. RUG-alumni die zo'n opleiding hebben gevolgd, vertellen in deze rubriek over studeren, motivatie en carrière. Deze keer: Simone van Bruggen (37). Dankzij de postacademische opleiding HR-Strateeg bij de Academie voor Management wist ze de stap te zetten naar een veelzijdige functie als Human Resource Manager bij het bedrijf Odyssee.

Simone van Bruggen zit in haar carrière 'alles omgekeerd te doen'. Waar de meeste mensen vanuit het bedrijfsleven in een trainings- of adviesfunctie belanden, rolt Van Bruggen vanuit de trainings- en organisatorische kant het bedrijfsleven binnen. Al tijdens haar studententijd in Groningen begeleidde ze als psychologie-studente al trainingspractica in gespreksvaardigheden en loopbaanadviesing. De keuze voor de afstudeerrichting Arbeid- en Organisationspsychologie was voor Van Bruggen eerder praktisch dan bewust: 'Ieder jaar pakte ik opnieuw mijn studiegids om te kijken of ik niet toch klinische psychologie wilde studeren. Die trainingen waren mijn belangrijkste motivatie om toch voor AOP te kiezen.'

In 1996 studeerde Van Bruggen af en ze kon direct aan de slag als wervings- en selectiepsycholoog bij het trainingsadviesbureau waar ze stage had gelopen. Niet veel later zette ze hier haar eigen trainingsprogramma's op. Enkele jaren later kreeg ze een baan bij een groot autobedrijf. In

een functie die gericht was op de training, opleiding en competentieontwikkeling van de autodealers. Tot ongeveer twee jaar geleden. 'De uitdaging was er volledig uit. Toen bedacht ik dat ik iets met human resource management wilde doen en ben ik de leergang HR-Strateeg bij de Academie voor Management gaan volgen.'

Schaap met vijf poten

Tijdens deze opleiding moest Van Bruggen een scriptie schrijven over haar functie in de organisatie waar ze toen werkte. Hierdoor werd het haar nog duidelijker dat ze daar snel weg wilde. Toch aarzelde Van Bruggen toen ze de vacature voor HR-manager bij Odyssee onder ogen kreeg: 'Het ging om een HRM-functie binnen een trainingsorganisatie. Dat was weliswaar een link met mijn toenmalige baan, maar ik dacht wel: 'Jeetje, ze zoeken een schaap met vijf poten! De functieomschrijving was eigenlijk heel wellig.'

'Het is zó moeilijk om een cultuur in een bedrijf te veranderen...'

Niettemin solliciteerde ze met succes en kreeg, zoals dat heet, een uitdagende baan. Niet alleen de functieomschrijving, maar de hele organisatie was volgens Van Bruggen wat zoekende. 'Odyssee is een trainings-, ontwikkelings- en veranderingsorganisatie. Maatschappelijke ontwikkeling is bijvoorbeeld een belangrijk werkveld en daar gaat het dan bijvoorbeeld over vrijwilligerswerk of medezeggenschapsraden. Hartstikke leuk. Maar er werden ook veel plannen gemaakt die niet werden doorgezet. Dat werkte demotiverend binnen ons bedrijf. Terwijl het juist zo kan motiveren om je doelen wél te bereiken en daar trots op te zijn. Dus vanaf nu staat dat op de agenda. En als onderdeel daarvan ben ik bezig met zaken als een competentiemodel invoeren en prestatiegericht leren denken.'

Zakelijk

Dus toch een schaaap met vijf poten? 'Nou nee. Zo zag ik mezelf helemaal niet. Ik dacht echt toen ik die vacature las: "Hier wordt wel erg veel gevraagd!" Maar duidelijk was dat ik bij mijn toenmalige baan weg wilde. En doordat ik zoveel kennis opdeed bij de opleiding HR-Strateeg, werd ik zekerder dat ik deze stap kon zetten. Tijdens de sollicitatieprocedure had ik er overigens ook veel aan. Ik had duidelijker voor ogen waar ik over sprak en wat ik precies wilde. Ik redeneerde meer vanuit een bedrijfsstrategie.'

Van Bruggen was enthousiast toen ze werd aangenomen. Dit bood haar de kans om het HR-vak in zijn geheel op te pakken. In haar vorige functie had ze veel ervaring opgedaan met de organisatiekant. Maar met de personeelskant, het regelen van pensioenen, contracten en andere personeelszaken, had ze geen ervaring. Omdat Odyssee niet meer kon leunen op overheidssubsidies, was het bedrijf toe aan een commerciële, meer zakelijke aanpak. Van Bruggen: 'En vergeleken met de gemiddelde Odysseeër ben ik zakelijk. Dus, omdat hier veel te doen valt op de organisatiekant dachten ze: "Die personeelskant leert ze wel".'

Praktijkervaringen

Een drukke periode volgde, want behalve een nieuwe baan had Van Bruggen nu ook ineens een nieuw scriptieonderwerp. 'Die scriptie moest ik nu schrijven vanuit een nul-kennis-situatie. Maar dat was ook leuk, want daardoor werd mijn kennismaking met Odyssee veel gericht. Op aanraden van de kerndocent van HR-Strateeg vroeg ik managers en medewerkers meteen tijdens de kennismaking naar hun visie op het bedrijf. Zo heb ik iedereen uitgehoord om een goed verhaal over Odyssee te kunnen schrijven.'

De opleiding HR-Strateeg was een stimulerende factor in haar carrièreswitch. Toch vindt Van Bruggen het soms jammer dat ze niet nu, nu ze daadwerkelijk HR-Manager is, de opleiding volgt. 'Toen ik de leergang deed, dacht ik wel eens: "Wat móet ik hiermee?" Inmiddels kan ik putten uit mijn dagelijkse ervaringen. Zo ben ik momenteel bezig met de introductie van een nieuw beoordelingssysteem. Daar hebben we tijdens de opleiding een bijeenkomst over gehad. Dus dan pak ik de mappen er weer bij om de sheets en artikelen nog eens na te lezen.'

Wat Van Bruggen heel goed aan de opleiding vond, maar ook lastig, was het omzetten van theorie naar praktijk. 'Doordat je een scriptie moet schrijven, word je gedwongen om die koppeling te maken. Veel kennis is op zich wel bekend, maar het gaat er natuurlijk om wat je ermee doet in de praktijk. Zo ging een van de onderdelen over cultuur. Als je daarover leest, is het heel herkenbaar en logisch. Maar het is zó moeilijk om een cultuur in een bedrijf te veranderen...'

Zoetsappig

Door HR-Strateeg is Van Bruggen zich wel meer bewust geworden van de wijze waarop een bedrijfscultuur werkt. 'Een bedrijfscultuur verander je niet in je eentje. Het heeft weinig zin om een presentatie te geven over bedrijfscultuur en te zeggen: "Nu gaan we dat anders doen." Het werkt beter om mensen aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid. Als iemand met een klaagverhaal over zijn manager naar mij toekomt, vraag ik bijvoorbeeld: "Oké, maar wat heb jij hiermee naar de manager gedaan?" Zo probeer ik teweeg te brengen dat de persoon zelf actie onderneemt. Ik spreek dus niet de manager aan, maar de persoon zelf. Ik ben geen zoetsappig iemand die zegt: "O nee, wat erg voor je." Ik vraag wat iemand ermee gaat doen. Mensen vinden mij hier nogal zakelijk en doortastend. Dat zijn ze niet zo gewend bij Odyssee.'

Van Bruggen heeft duidelijk veel aan haar opleiding HR-Strateeg gehad. Is levenslang leren essentieel voor een voorspoedige carrière? Van Bruggen: 'Ik denk eigenlijk nooit in carrière-terminen. Ik denk in uitdagingen, in ontwikkelingen binnen je werk. In een bewegelijke organisatie zitten, dingen doen die je nooit hebt gedaan: dat is ook levenslang leren.'

► TEKST JONNA BRENNINKMEIJER

► FOTO BERT JANSSEN

ACADEMIE VOOR MANAGEMENT

Startdata

di 10 april 2007

► HR-Strateeg

do 26 april 2007

► Strategic Business Development

ma 7 mei 2007

► Business Strategy Course

di 8 mei 2007

► Verandermanagement

ma 9 juli 2007

► Summer Academy

Voor meer informatie:

Tel. (050) 316 21 15 of
www.academievoormanagement.nl

Tenzij anders vermeld beginnen oraties om 16.15 uur.
Inlichtingen: mw. I. Sibers, tel. (050) 363 52 90.

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

10 april 2007

► oratie prof.dr. H.J.G. Bilo
Inwendige geneeskunde, i.h.b. de transmurale (diabetes-)zorg

24 april 2007

► oratie prof.dr. P.H.B. Willemse
Evaluatie van de doelmatigheid en maatschappelijke aspecten van behandelingen, i.h.b. de medische oncologie betreffende

22 mei 2007

► oratie prof.dr. G.M. Raghoobar
Implantologie en reconstructieve preprothetische chirurgie

5 juni 2007

► oratie mw. prof. dr.ir. N.M. Maurits (adjunct)
Klinische neurofysiologie

12 juni 2007

► oratie prof.dr. P.P. van den Berg
Ostetrie

19 juni 2007

► oratie prof.dr. P.M.N. Werker
Plastische chirurgie

GODGELEERDHEID EN GODSDIENSTWETENSCHAP

17 april 2007

► oratie prof.dr. Y.B. Kuiper
Religieuze en historische antropologie

BEDRIJFSKUNDE

26 juni 2007

► oratie prof.dr. E.O. de Brock
Business information modelling

Wijzigingen voorbehouden.

THEATER OP SCHOLEN OVER VOEDSEL EN WETENSCHAP

'Het naakte genoom' is een voorstelling waarmee het gezelschap voor wetenschapstheater Pandemonia nog tot eind juni middelbare scholen bezoekt. De theaterproductie over voedsel en wetenschap is bedoeld om scholieren van 15-17 jaar aan het denken te zetten over leefstijl, technologie en genomics. De productie is ontwikkeld samen met de RUG. Bovendien voert dr. Nicolien Wieringa van de Science & Society Group van de RUG een evaluatiestudie uit naar het effect op jongeren van dergelijk theater met aansluitende discussie. Het hele project werd mede gefinancierd door het Groninger Universiteits Fonds.

Worden we gezonder met functionele voedingsmiddelen (producten met een extra gezondheidsclaim)? Of komen we net zo ver met de schijf van vijf? Hebben je vetcellen een 'eigen wil'? Hoe wordt je smaak bepaald? Wat zegt je BMI? Wat zijn de drijvende krachten van de wereldwijde obesitasepidemie: genen of leefstijl? En waarom krijgt de een wel diabetes 2 bij overgewicht en de ander niet?

Het moge duidelijk zijn: voeding en eetgedrag zijn onlosmakelijk verbonden met wetenschap, kennis over gezondheid en normatieve kwesties. Nicolien Wieringa: 'Leg je scholieren de stelling voor "Alle gemaksvuodsel moet verbannen worden uit de schoolkantine", dan protesteren ze luid. Wat je eet is toch zeker je eigen keus?, vinden ze. Maar is dat wel zo? Hoe kan je een rationele keus maken zonder de nodige kennis en terwijl je zo listig verleid wordt door de commercie? Wij denken met theater, als een aansprekende manier van onderwijs, in combinatie met een door de acteurs geleide groepsdiscussie achteraf, de meningsvorming te stimuleren en de scholieren te laten nadenken over hun eigen eetgedrag. Of dat lukt, moet mijn onderzoek uitwijzen.'

Een bezoek van Pandemonia aan een school omvat een of meer voorstellingen van 80 minuten, inclusief de groepsdiscussie, aan honderd leerlingen per sessie. Er zijn nog enkele data vrij. Meer informatie op www.pandemonia.nl

COLOFON

Tweeëntwintigste jaargang
eerste nummer/april 2007
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laet het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@rug.nl

Redactie

Lidy Bosker
Fenneke Colstee-Wieringa
Gert Gritter
Franck Smit
Karin Weel

Hoofdredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Research

Karin Weel

Internet

www.rug.nl/alumni

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Tijl Offset, Zwolle
Oplage 60.000

Adresbestand

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

Alumnielaties RUG
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

Steun het Groninger Universiteits Fonds

De stage van Yvonne werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het Groninger Universiteits Fonds (GUF) voor buitenlandse stages. Het GUF geeft jaarlijks zo'n 700 studenten een dergelijke subsidie. In 2006 werd meer dan € 200.000 voor dit doel uitgekeerd.

Om dit te kunnen blijven doen, heeft het GUF ondersteuning nodig van oud-studenten. Graag nodigen wij u als alumnus van de rug uit om donateur te worden door een jaarlijkse overschrijving van minimaal € 25,- op Postbankrekeningnr. 87 3200 van de Stichting Groninger Universiteitsfonds.

Zie voor meer informatie onze website

www.rug.nl/guf

Kenia wasecht genieten en een verhelderend leerproces

Yvonne Tijmensens
Studente Internationale Organisaties
en Internationale Betrekkingen

Mijn stage heb ik gedaan bij de Nederlandse stichting *Ex-change* in Kenia. Mijn taak was om het kennisuitwisselingsprogramma van *Ex-change* te evalueren. Ruim drie maanden lang leefde ik met nog 20 studenten tussen de Keniaanse bevolking in het kleine plattelandstadje Kitui, 150 km ten oosten van Nairobi. Het programma levert duurzame projecten op, die zowel door de lokale bevolking als de Nederlandse studenten worden gedragen. Met eenvoudige technieken worden o.a. waterpompen geplaatst en verbeterde methoden voor waterzuivering bedacht. Ik heb erg genoten van mijn opdracht, de mensen, de natuur en alle avonturen die ik daar beleefd heb.

[HTTP://YVONNE TIJMENSEN.WAARBENJIJ.NU](http://YVONNE TIJMENSEN.WAARBENJIJ.NU)

RUG-Winkel Etalage

Bulbeer

Leuk aandenken aan de RUG, als afstudeercadeautje voor elke kersverse alumnus. Speciale alumniprijs: € 6,95

Capuchontrui

De enige echte! Heerlijke RUG-trui voor het voorjaar. Maten S t/m XXL. Kleuren: grijs, oranje, rood, blauw, geel en wit. Speciale alumniprijs: € 29,95

Kom kijken

- RUG-Winkel, Oude Kijk in 't Jatstraat 39, Groningen
- www.rug.nl/winkel

Pen

Ballpoint en doosje beide van massief beukenhout, fraai afgewerkt met verchromde accenten en opdruk met RUG-logo. Prijs: € 4,95

Bestellen

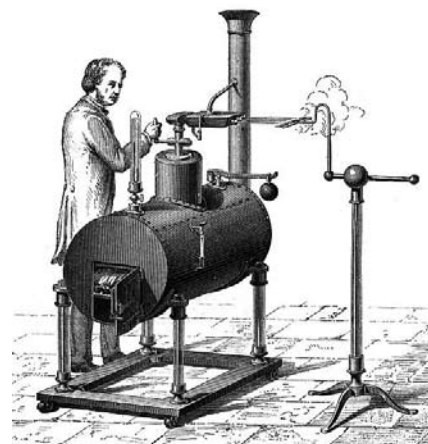
RUG-Winkel:
tel (050) 363 27 00
fax (050) 363 72 00
e-mail rugwinkel@bureau.rug.nl

RUG CADEAUTIPS

"Verdraaid! Leuk onderzoek"

Baanbrekend onderzoek haalt gewoonlijk de publiciteit, maar kleinere onderzoeken blijven vaak onterecht in de schaduw en worden niet bekend bij het grote publiek. Door de nieuwsgierigheid, bevoegenheid en aanpak van de onderzoekers vormen zij echter wel de krenten in de pap.

Een tentoonstelling over opmerkelijke onderzoeken: Waarom komt een boemerang na een worp weer terug? Wat is de betekenis van pre-historische boomkuilen? Kan telepatie wetenschappelijk worden onderzocht? Ook uitvindingen die hun tijd ver vooruit waren komen aan bod, zoals de in de 19e eeuw ontworpen stoomelectriseermachine.

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
t/m 19 augustus 2007
Openingstijden: di t/m zo
van 13.00-17.00 uur
niet op feestdagen
Toegang: € 2,50
www.rug.nl/museum

UNIVERSITEITSMUSEUM

TRIENKE DRIJFHOUT-ROETERS (34)

- **Studie** slavistiek van 1990 tot 1995
- **Werk** coördinator afstudeeropdrachten en docent marketing-communicatie bij de opleiding International Communication aan de Hanzehogeschool
- **Huis** ruime gezinswoning in Groningse wijk Beijum
- **Huishouden** met echtgenoot Fred (35); zoons Ferdi (7), Jim (6) en Ilje (4)
- **Bruto maandinkomen** € 1036,- (o.b.v. twee dagen)

Russisch was mijn hoofdvak. De meeste mensen met Russisch doen er niks mee. Ik wel. Ik heb tolk- en vertaalklassen gedaan en kort voor een transportonderneming op Oost-Europa gewerkt. Daarna ging ik naar exportbureau Top Trade Matching, waar ik me als een vis in het water voelde. We deden marktonderzoek voor noordelijke bedrijven. Halverwege de jaren negentig wilde iedereen handelen met Oost-Europese en Russische bedrijven. Ik plande voor ondernemers interessante afspraken met mogelijke handelspartners en ging met hen naar Rusland.

In 2000 – ik was zwanger van de tweede – kreeg mijn man een goede kans om in het buitenland te gaan werken. Hij zou veel van huis zijn. Ik had mijn werk bij de eerste al teruggeschroefd naar drie dagen als projectleider. Eerlijk gezegd, de slagroom was er een beetje af. Ik besloot me helemaal op het thuisfront te concentreren. Ik wilde me ook niet laten opbranden in een parttime baan; wat ik vaak zie gebeuren bij vrouwen die het werk niet met de kindertjes kunnen combineren.

In 2005 begon het te kriebelen. Ik had alleen de jongste van tweeënhalf nog thuis en had geen doorwaakte nachten meer. Ik heb de International Business School van de Hanzehogeschool gebeld: “Hier ben ik, ik heb heel veel praktijkervaring, kunnen jullie daar wat mee?” Zo is het weer gaan lopen. Nu werk ik twee dagen in de week bij de opleiding International Communication, die zich richt op interculturele vaardigheden bij internationalisering. Ik begeleid de afstudeerders en geef marketing-communicatie. Verschrikkelijk leuk werk. Vorig jaar ben ik twee weken met studenten in China geweest. Direct na mijn studie heb ik een basis gelegd voor mijn carrière. Ik denk dat iedere vrouw dat moet doen. Een tussenstop hoeft dan geen belemmering te zijn.’

MARIANNE LANGKAMP (36)

- **Studie** slavistiek van 1989 tot 1996
- **Werk** Tweede-Kamerlid voor de SP
- **Huis** ruime gezinswoning nabij Zuiderpark in Den Haag
- **Huishouden** met Egon (53), regisseur; zoons Tristan (5) en Marlon (1)
- **Bruto maandinkomen** € 3493,18 (SP-kamerleden storten de rest van de reguliere maandvergoeding van € 9342,75 in de partijkas)

Met mij begonnen er destijds iets van honderdtachtig eerstejaars aan slavistiek. Ongelooflijk veel, als gevolg van de val van de muur, Gorbatsjov, perestrojka, glasnost, noem het allemaal maar op. Ook mij boeide dat enorm. Ik zag mezelf wel een bijdrage leveren aan de ontwikkelingen na de koersverandering. Het leek me geweldig naar toen nog de Sovjet-Unie te gaan. Misschien was dat een beetje een naïef idee van mij. Gaandeweg mijn studie ging het daar, wat mij betreft, de verkeerde kant uit. Er had een mooie samenleving kunnen ontstaan, maar wat je zag waren uitwassen. Enorm consumentisme in combinatie met maffia. Ik wilde daar geen onderdeel van uit maken en had ook niet de illusie dat ik er invloed op uit zou kunnen oefenen. Ik heb mijn studie wel afgemaakt, maar mijn optimisme over Oost-Europa was vervlogen. Daarvoor in de plaats kwam een oriëntatie op Nederland. Hoe zou ik hier een actieve bijdrage kunnen leveren aan een betere samenleving? Ik werd lid van de SP. Dat begon met een foldertje in mijn brievenbus over de onroerendezaakbelasting. Op de achterkant stond een bezwaarschrift dat je in kon vullen. Dat vond ik mooi, een partij die je aanmoedigde zelf in actie te komen. Sinds eind november zit ik in de Kamer. Ik was al fractie-medewerker sinds 1998, ook al een hectische baan, alleen wel achter de schermen. Nu ben ik volksvertegenwoordiger, ik treed naar buiten. Ik rol er geleidelijk aan in, dat gaat niet van de ene op de andere dag. Een leuke vuurdoop was dat we met de hele fractie bij Pauw en Witteman zaten. Vijfentwintig zetels had ik niet verwacht. Ik was als nummer 23 op de lijst gaan staan, in de veronderstelling dat ik er niet in zou komen. Toen dat anders liep, hoefde ik niet na te denken of ik wel in de Kamer wou. Die keus had ik in feite gemaakt door me verkiesbaar te stellen.’

Ze gingen slavistiek studeren ten tijde van de omwenteling. Allebei met een toekomst in Oost-Europa voor ogen. Nu zit de een voor de SP in de Tweede Kamer en is de ander verbonden aan de Groningse Hanzehogeschool.

➤ TEKST
ELLIS ELLENBROEK
➤ FOTO'S
JEROEN VAN KOOTEN (L)
EN BAS STOFFELSEN (R)